

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Lietuvos Mokykla 1864-1904

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo Žurnalas

Nr. 3 Montreal, balandis-gegužės mėn. 1942. Tomas II

Už Išlaisvinimą Lietuvos!	For Liberation of Lithuania!
Už Ištikimybę Kanadai!	For Loyalty to Canada!
Už Santarvės Pergalę!	For the Victory of the Allies!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale

Prenumerata metams:

Kanadoje..... \$1.00

Užsieny \$1.50

Yearly Subscription Rates:

Canada..... \$1.00

Other Countries..... \$1.50

Redakcijos ir Administracijos

Antrašas

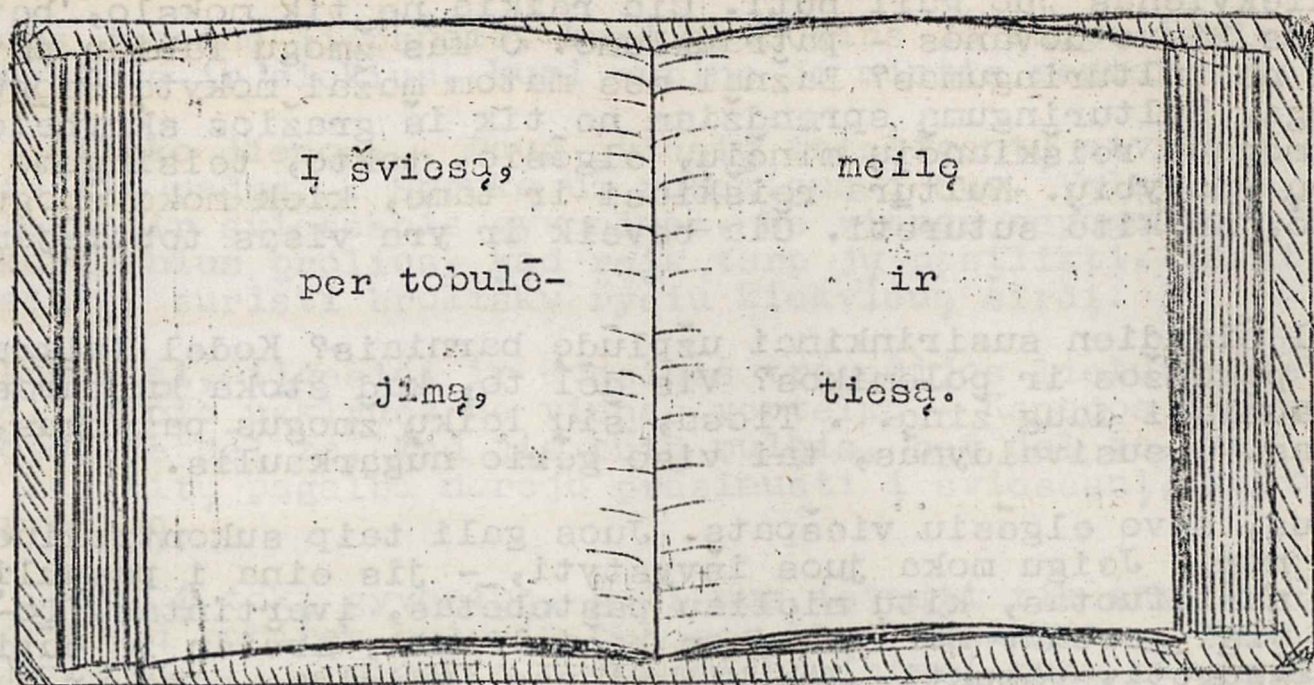
2588 Bercy Street
Montreal, Quebec,
Canada.

Redaktorius..... Marija Aukštaitė

Red. Padėjėjas..... Jonas Yla.

T U R I N Y S

	psl.
Marija Aukštaitė	Kultūros Žingsny 3
Antanas Vaičiulaitis	Ant Conn. Kalnų Pavasaris... 6
A. Rytmetytė	Senučio Tėvo Skundas7
D z ū k ė	Manoji Šalis8
A. Dambrauskas	Tvanas10
Kanados Povilas	Nekiškite Savo Nosies 11
O. V-nė	Stokim Į Kovą 12
Ž. Domas	Darbas Ir Teisybė 13
Vincentas Budrikas	Pavasario Muzika 17
Jonas Yla	Mūsų Pastabos 19
Vyt. Širvydas	Šių Dienų Verpetuose 21
E. Lukošienė	Motinos Diena 24
Valencija	Išėivės Elegija 25
Marija Aukštaitė	Motinai 26
Vincentas Budrikas	Motina 27
Jūrų Sirena	Mano Mama 30
Marija Aukštaitė	Lelijos Ašara Motinai 31
Jūrų Sirena	Sudie 35
R. Hozas, Rengėjai, Genys ..	Toronto Dienos 36
A. Rytmetytė	Į Darbą Visos! 39
V. J. B.	Meilės Posmai 41
S. Batkienė	Toronto Moterys Dirba..... 45
Petrutė	Montrealo Krislai 46
.....	Laiškai 50
Redakcija	Redakcijos Atsakymai 52

KULTŪROS ŽINGSNYS

Kultūra, ne tuščias pasišvaistymo žodis, bet samoningas tobulėjimo principas. Kultūra pasireiškia meno, literatūroje, tautų tradicijose, net atskirų individų išsilavinime. Jūs žmogus kultūringesnis, tuo patrauklesnis. Jūs tauta kultūringesnė, tuo iškilnesnė. Bet, kad kultūra išdigtų susyk, tai neįmanoma. Čia reik ilgų metų kruopštaus darbo, mokslo, lavinimosi, be to, – reikia ir troškimo! Kartais ir mokytas žmogus, o nuo kultūros atsilikęs... Šių laikų pasauly – ar maza mokyty?... O kur gi kultūra?! Ar inžinieriui užtenka išrasti naują masiną?... Ar daktarui užtenka pacientui paploti per petį?... Ar kunigui užtenka pasakyti gražų pamokslą?... Ar rašytojui gana – sukurti kūrinį?... Ne... Kiekvienas darbas, žodis, elgsena išplaukia iš žmogaus isminties, yra atsakingas. Kultūra be sąžinės – žmonijos smugis. Jūs žmogus sąžiningesnis – tuo ir kultūringesnis. Sąžinė, tai patvariausias kultūros rāmstis. Mandagumas, – tik išorinis jos brolis. Mandagus žmogus, išoriniai patrauklus; bet sąžiningas, susirišęs su visapusiška kultūra, iliepsnina kituose gėrio ir tobulėjimo liepsnas. Kartais nors ir labai išmokslintas žmogus, bet sąžinės nesilaikantis, – pridaro daug blogo, skriaudų... Paseja netiesą... Visą savo aplinkumą užkrečia tarytum piktomis bacilomis – blogais pavyzdžiais, sukirsina nekaltas minias; iš to kyla vaidai, kivirciai, isisiubuoja kerštas, užsiliepsnoja karai.

Iš gilinės liaudies jei kas nesilaiko kultūros – tai nėra nei tiek žalos. Bet jūs žmogus mokytesnis, itakingesnis, tuo labiau privalo būti ir pavyzdingesnis, kultūringesnis. Nes jis tarytum svyturys gyvenimo jūroje, kurs visiems paklydusiems laiveliams nurodo kelią į tikro tobulėjimo uostą.

Tais švyturiais, privalėtų būti mūsų visuomenės vadai. Bet de-
ja, ne kiekvienas juo gali būti. Čia reikia ne tik mokslo, bet ir
tam tikros Dievo dovanos - patrauklumo. O kas žmogų labiau patrau-
kia, jei ne kulturingumas? Dažnai mes matom mažai mokytą žmogų, bet
kulturingą. Kulturingumą sprendžiam ne tik iš gražios skrybėlės,
bet iš žmogaus reiškiančių minčių, elgesio, takto, teisingumo bei
kitų dorų ypatybių. Kultura reiškiasi ir tame, kiek moka žmogus sa-
ve nuo to, ar kito sutureti. Čia beveik ir yra visas tobulejimo pa-
grindas.

Kodėl šiandien susirinkimai užplūde barniais? Kodėl laikraščiai
pripilti pagiežos ir polemikos? Vis dėl to, kad stoka kultūros, o
zmonės jaučiasi daug žiną... Tiesa, šių laikų žmogus pažangus, bet
nesivaldąs. O susivaldymas, tai viso gerio nūgarkaulis.

Žmogus, savo elgesiu viešpatys. Juos gali taip sukontroliuoti,
kaip tik nori. Jeigu moka juos išvystyti, - jis eina į pasaulį
sviesiau nuslifuotas, kitų mieliau pastebetas, įvertintas. To-
ki žmogų visi gerbia, nori su juom bėgiulauti, arčiau jo būti,
juo prisiziūreti, pasekti. Juk kiekvienas individas nors ir tam-
siausio kelio - ruošiasi savo sieloj vis patobuleti. Tai jau žmo-
giška prigimtis, tai kultūros gyslelė, kuri kiekvienoj sieloj tu-
retų but išvystyta, įjungta į tobulesnį pasaulį. Nerasime žmogaus,
kurs savy neturetu gerų jausmų... Tik žmogus būdamas savo sielos
rūmų valdovas, apleidžia juos... Įneša svetimo chaoso negerį drau-
gai, gyvenama vieta, aplinkuma, ir literatūra.

Pastaroji, bene bus viena iš geriausių, arba nuodingiausių
kultūros šaltinių. Iš muzikos, išskaitysį tą, ką pats norisi. Bet
iš laikraščio, žurnalo ar knygos - kalsi kitų mintis... Čia ir
pyksi, ir grožiesi. Autorių autoriai... Atskiri individai...
Vieni išlavinę mintis ir plunksną, bet stoka sąžinės... Antri per-
mirkę fanatizmu - mato nors ir juodą baltu. Treči persisunkę par-
tijiniais syvais, užsigrižę nuo platesnių principų... Ir, tokiuo-
se tai chaosinguose sukurčiuose, reikia labai gilios orientacijos
bei susivokimo, kokią spaudą pasirinkti. Tuo labiau, kad šiuose
laikuose idealios literatūros stoka - beveik badas! O juk litera-
tura, tai įvadas į kultūros plotus, į skaidresnio, tobulesnio gy-
venimo saulėtekis.

* * *

Kanados lietuvis lig šių laikų literatūroj - dar vis teb' yra
našlaitis. Kai kiti išeiviai broliai dziugauja isikure savo spaus-
tuves, varžo savus žurnalus, laikraščius ir knygas - Kanados lie-
tuvis lig šiol jaute tik dvasinį badą, lūkesį, ar iš kur neužsi-

Nepriklausoma Lietuva

žiebs dvasinė liepsnelė, kuri apibudins jo kaipo išėivio vargus, troškimus ir siekius, kuri supins jo mintis popieros lakštely!

Slinko dienos... Daug šviesių inteligentų atvykę į Kanadą parodė tik padus... Spruko už rubežias į Suv. Valstijas, kur gal but lauke ir šviesesnis gyvenimas. Ne vienas nepagalvojo apie savo skurdesnius brolius, kad reik tarp jų pasilikti, inesti paguodos saulę, surišti broliškų rysių kiekvieną sirdį.

Lūkėsiai, ilgėsiai ir dvasinės tragedijos lietuviuose augo, ir dėl to čia užklydęs ne vienas vertelka - Kanados lietuvių išnaudojo! Ne dėl to, kad jis būtų mulkis, bet dėl to, kad gerasirdis, kad kitų pagalba norėjo präsimumsti į šviesesni, kulturingesni gyvenimą.

Bet, į toki gyvenimą, gali mus išvesti tik sava dora spauda. Ne tai, kad pabiręs raidžių chaosas, bet išmintis... taktas... apgalvojimas... - reiškia mūsų pačių mintys, mūsų žingsniai. To neatsieksim per smeiztus, koliojimus, barnius ar polemikas, bet per tyrą brolišką atsidavimą, per proto ir sirdies gijas, per savo išsiauklėjimą. Juk kiekvienas gatves berniokas moka ir sugeba koliaotis ir plūstis, bet spauda ikurta aukštesniems tikslams, kad ir tą patį besiplustanti bernioką peraukletų. Taigi čia svarbiausias mūsų Kanados lietuvių uždavinys - aukletis ir aukleti.

* * *

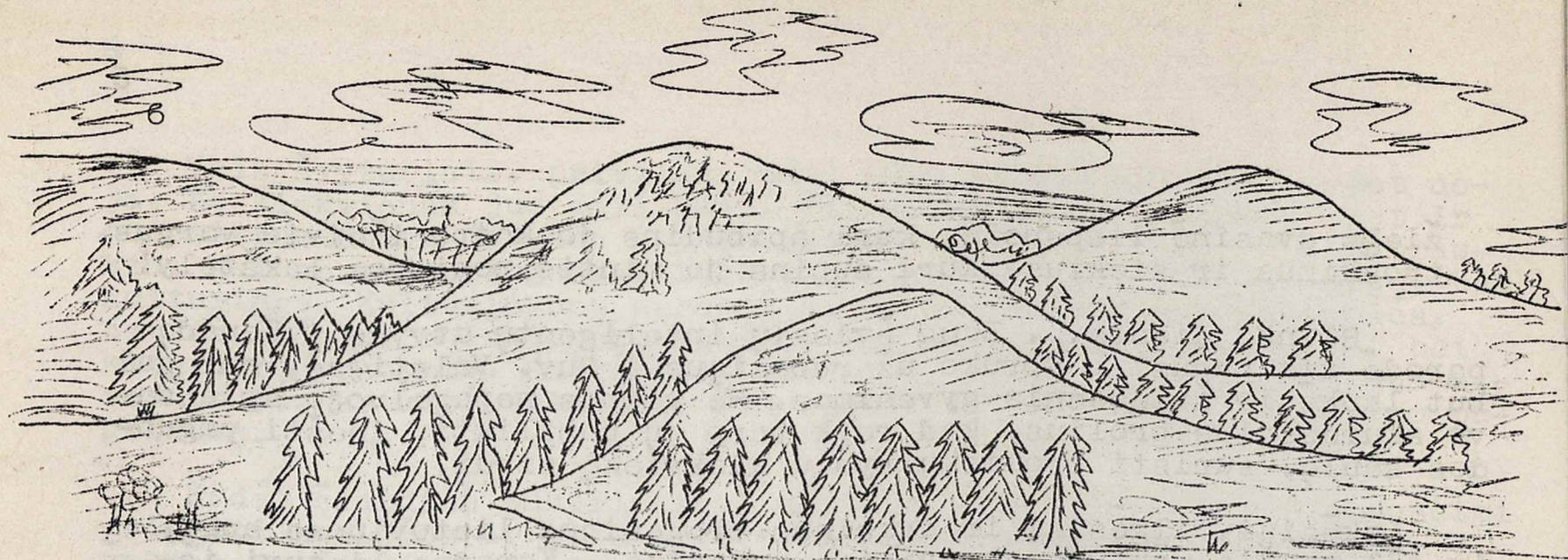
Mes dabar patys turime susikūrti savo pasaulį. Pasaulį skirtingesni nuo kitų pasaulių: parentą giliu teisingumu, meile, sviesa ir kulturingumu.

Turime savo kertelę - "Nepriklausomą Lietuvą", kur galime reikšti savo mintis, siekius ir troškimus, bet tik pasiremę kultūros ir sąžinės lazdele, nes kitoks kelias - vel mus vės į senas klaidas. O koki mes busime, toks bus ir mūsų laikrasti, to kia bus mūsų ir visuomenė. Juo busim kulturingesni, tuo busime idomesni, patrauklesni. Juk dorų minčių laukia žmonija. Ramybės laukia nuilsęs pasaulis. Tad, vietoj aštrinus politiką, susikaupkime žmoniškume. Kanados lietuvis daug kuo susižalojo, bet tikimasi, kad jis mokes savo sielai rasti ir gydomo balsamo.

Žengdami dar vieną žingsnį į kultūrą, kelkime savo mintis į šviesą, per tobulejimą, meilę ir tiesą.

Marija Aukštaitė.

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

ANT CONNECTICUT KALNŲ PAVASARIS

Antanas Vaičiulaitis

Ant Connecticut kalvų stoviu ir žiūriu: gal už marių,
už kalnų išgirsiu tėviškės vyturius čirenant. Mėlinam
danguj čirenant ir plasnojant.

O, sakykit, pasakykit man, ar lakštingala parlėkusi
čiauškės alyvų krūme, ar gegė atplasnės ir liūdnei kukuos
obelies šakoj prie pirkios durų?

Norėčiau eiti per kalnus ir girias, per vandenius di-
džiuosius bristi į tėvų namus, ir kaip saulė leisis, ty-
liai per slenkstį žengti ir kuždėti:

"O, mama mano! Tu vis dar sėdi prie ratelio ir verpi."
Lig gaigystės klausyčiaus juodo brolių vargo, nemigų žudy-
nių ir trėmimo, ir seseriai mažytei apsakyčiau milžinus
miestus, fabrikus, negrus ir anžių išnaikintus paminklus.

Kai aušra tekės už lygumų toli, miesto degėsių akmenis
nuėjęs rinkčiau statyti geresniems namams, kurių ugnis,
žudynės, badas nė karai neliestų.

Toli už Connecticut kalvų saulutė nusileido.

Švilpia vėjas.

Aš jo užime girdžių patrankas, lėktuvus, laivus, kareivį pašautą, tremtinių aimaną, išbadėjusių vaikų verksmus, tik tėviškės vyturių čirenant, tik motinos ratelio dūzgiant negirdžių.

1942 - IV - 15.

* * * *

SENUČIO TĖVO SKUNDAS

A. Rytmetytė

Verkia berželis šakas nukoręs,
Jis savo amžių nematė taip!
Gimtines sunus priešas išvaręs,
Svetur vergauti nežinia kaip...

Vargšas senelis guodžiasi beržui:
"O, kokia skaudi mūsų dalia!
Vienturtų sunų išvežė maza,
Senatvei liko viena rauda."

Čia esu gimęs, čia ir užaugęs,
Tėvynės laisvę pirkom kraują.
O tie piktieji priešai kaip raugės,
Svirnus užpuolė visu būriu.

Išplėšė viską, kas tik brangiausia,
Išvarė mano brolius artojus!
Užtaid čia verkia giria mieliausia,
Užtaid vaitoja sodas ir gojus."

* * *

Berželio ramos sodriau sukrito...
Suužė sakos gailia rauda...
Senutis tėvas po beržų krito,
Čia slames berzas jam visada...

* * *

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

MANOJI ŠALIS

D z ū k ė

"Lietuva brangi, mano tėvynė,
Šalis didvyrių, kur kapuos guli".

Tai žodžiai iš dainos, kuri kiekvienam doram lietuviui, o ypač išeiviui, giliai išiskverbia į jausmus; maloniai kutena jo krutinę, ir neretai kristoline ašara suvilgo blakstieną.

- Kodėl? - klausiam nekartą savęs. Kodėl tie žodžiai tokį efektingi, taip jautriai apeliuoja į mūsų jausmus? Ir čia pat, zaibo greitumu, mūsų mintys pradeda nešti mums galybę priežasčių, rodyti daugybę margaspalvių vaizdų iš praeities. Vaizdų, kurie giliai ir amžinai įsibrežę mūsų atmintin, ir atiduoti mūsų širdies globon.

Tu brolau, gimei Aukštaitijoje; tu Žemaitijoje, tu Zėnavykijoje, tu Kapsų krašte, o aš Dzukijoje. Mes priklausome skirtingoms kalbos tarmėms ir papročiams, bet, mes esame vienos motinos Lietuvos vaikai. Mes turime vieną literatinę kalbą, ir turėjome visiems lygiai tuos pačius įstatymus.

Šitie reiškiniai, jūngė mus ir jūngia vienon didelėn šeimon, ir nežiurint kuri dalis mūsų tėviškes būtų skriaudžiama - mums visiems vienodai gaila, vienodai skauda.

Mums yra maloni ir artima kiekviena peda žemės, kurią dirba lietuviai. Kur jis iškūręs sodybą našių sodų vainikuose, o sese lietuvė papuosusi ją žalių rutų darželiais.

Mums yra malonu prisiminti, šienpjūvių dalgių skambėsi, kurs vasaros rytais skambėdavo, ir sesių grėbejų dainas, kurios švelniais motyvais banguodavo.

Nepriklausoma Lietuva

O, ar atsimeni vasaros vakarus Lietuvos kaime? Kada vienas iš-
ėjęs savo telių vienkiemy ne tai pakvėpuoti vėsesniu vakaro oru,
ne tai žvaigždės dangaus skliautuose stebėti, grožėtis - išgirs-
davai sutartinai kaimo jaunimą dainuojanti?

Ar pameni, kaip skambiai ir harmoningai tie jauni ir linksmi
jaunimo balsai pripildydavo tylaus vakaro erdvę, ir ar mainytum
tą natūralų kaimo dainininkų būrelį į geriausią chorą pasauly?...

Žinau, tai būtų toks pat mainas, kaip paliovus klausyti lais-
vą paukstelį giedant ir paskum klausytis kanarkos uždaram nar-
vėly.

Tos linksmos dainos veržėsi iš krūtininių Lietuvos jaunimo tado,
kai jis buvo laisvas. Kada galėjo naudoti visą savo valią išreiš-
kimui jausmų, guvių ir judrių. Dabar gi lietuvis, ir jaunas ir
senas - vergijoje nuliūdęs. Nesidžiaugia jo siela, nesisypso jo
lūpos, nebeskamba nei daina...

O mes, būdami mūsų motinos Lietuvos dalimi, jos vaikais ir bro-
liais visų tų kenčiančiųjų - jaučiame gilų gailesį. Bet, tuo pa-
čiu, mes jaučiame ir ugningo ryžtingumo liėpsną - kovoti ligi
lietuvis vėl bus laisvas, ligi Lietuva neužsidės nepriklausomy-
bės vainiko!

Tad, broliai viengenciiai, dirbkime sulig mūsų išgalės tol, li-
gi vėl teviškes laukuose laisvai neskambės mūsų sielų gražiausi
himnai - lietuviška daina:

"Tegul bėga mūsų upės į jūras giliausias,
Tegul skamba, mūsų dainos, po šalis plačiausias."

Dabar mes ypač turėtume
rūpinėtis savo spauda. Turėtume
padėti visiems doriems laikraš-
čiams. Tai vienintelis ginklas
kovai dėl mūsų tautos laisvės.
Remdami ir stiprindami savo
spaudą, mes vėl sujungsime pro-
tą ir širdį dideliame Lietuvos
laisvinimo darbe. Bet, siuo me-
tu, mes turime užmiršti partijų
interesus.

Pr. Lapienė.

Yra slankiotojų po amžinybę,
karių luotelis plaukia ir plaukia
pirmyn ir pirmyn, bet niekados
neprisirakina prie inkaro - pas-
tovios minties ir kūrybos.

Byronas.

* * *

Vienintelis kelias kuriuo pri-
einame laimę, kurs vertas tuo var-
du vadinti, yra grynas, teisingas
ir veiklus gyvenimas.

O. Marden.

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

Tranais

Tai ne bangos jūrų ūžia, kriokia,
 Tai ne ūmas viesulų dūkimas,
 Tai didžiausias viešo ir visokio
 Šiam pasauly pikto atplūdimas.

Žiba miestuos lempos elektrinės,
 Bet žmonių širdy šviesybė dingus:
 Pripenėtos nuodais plačios minios
 Niekin viską ir kelius teisingus.

Veltui gaudžią pranašas ved' raudą,
 Minios kliksmas jo nustelbia žodį;
 Turty, aukso ji temato naudą,
 Dvasios peno ji ieškot negodi.

A. Dambrauskas.

Nors ir labai nepriklausoma ir Tik tas lieka pergalėtoju, kurs
 pasiryzus būtų mūsų butybo, nors išsaugoja šaltą protą ir sveiką
 ir labai būtų tvirta mūsų valia, sprendimo galią visuose reikaluo-
 mes nuolatos esame pamazų kei- se ir visokiųse būsenose.
 ciami mus apsupančios aplinkos.

* * *

Bendrauk su žmonėmis, kurie tave Kiekvienas žmogus regi paveikslą,
 supranta, ir kurie tavimi tiki, koku jis pats turėtų būti: kol
 kurie tau padeda surasti save to nepasiekia, neturi ramybės.
 patį ir padrasina patobuleti

* * *

Swett Marden.

Nepriklausoma Lietuva

Nepiškite Savo Nosies!

Kanados Povilas

Kanados Liet. Taryba, dirba Lietuvos išlaisvinimo darbu, ir apie jos veiklą, spiečiasi vis didesnis lietuvių skaičius; tai tas labai nepatinka mūsų tautos išsigimeliams - maskoliams. Kad jie turetu galią, tai kiekvieną pakistų po velena, kuris tik trokšta matyti savo tėvų kraštą laisvą ir nepriklausomą.

Maskvai tarnaujantis "Liaudies Balsas", nesurasdamas rimtos kritikos, apgaulingai klaidina savo skaitytojus. Jo lapuose ne kartą buvo islieta tulžis prieš Tarybą ir mūsų žurnalą "Nepriklausomą Lietuvą", buk jina "pronacišką"! Kad tas yra grynias melas tai jam netiki nei jie patys, bet bando rasti kvailių! Net bijo, kad tie, kurie dabar maitinami "Liaudies Balso" penu, gali susiprasti, sužinoti jų pardavikiškus tikslus mūsų tėvynei, ir tos jų taip stropiai ganomos avės ir avinėliai, - gali nueiti pas Tarybą, o iš ko gi tada maitinsis tautos siurbeles kai jiems nu-truks sunkiai uždirbti žmonių doleriai?!

Žmonės, kurie spiečiasi apie Tarybą, trokšta matyti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą su demokratine santvarka, ir sitas tikslas kurį užsibrėžusi Taryba, pilnai atsako į jų smeiztus: kad tikro lietuvių kelias, nesidėti ant savo sprando svetimų nei savų engėjų, bet ieškoti kelio ir žmonių, kurie ves mus į tikrą laisvą nepriklausomą gyvenimą, kurie atstovaus mūsų mintis, kad kiltume į visapusiską tobulėjimą, į kultūrą ir šviesą, į gyvenimą be skriaudų.

Lietuvis artojas, darbininkas, inteligentas, - prikėlė Lietuvą iš mirusių. Jis savo prakaitu ir krauju laistė tą brangią žemę, jis jos ir neišsizadės!

Jei seniau lietuvis sugebėjo tyarkyti savo šalį kada stokavo inteligentinių jėgų, dabar gi sujungęs išmintį su kietais dainais - ras takus į laisvę! Ir, kol lietuvių širdis plaks, kol jo venomis pulsuos kraujas - jis kovos su tais, kurie enge ir engia Lietuvą, nežiūrint kas: kryžuočiai, ar maskolių šaikos. Jie tures atsizadėti vieną syk ant visados to, kas mums buvo, yra ir bus miela ir brangu. O mes juos palydesim su dainiaus Vaicaicio žodžiais:

"Jau tu velkies toliau nuo mūs,
O, eik siaubūne šimtakoji!
Su savim neškis mūs vargus.

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

Nors Taryboje buvo ir bus savikritikos, tai tas yra mūsų dalykas: Taryboje priklauso įvairių įsitikinimų žmonės, bet jie visi trokšta laisvos ir nepriklausomos Lietuvos.

Bet jūs, kurie kalbate jūsų motinos išmokytą kalbą ir užauginti jos duona, o duriate peiliu į savo tėvynės širdį... Ko jūs verti?... Mines jus istorija kaipo nieksus ir parsidavėlius!

Jūsų "Liaudies Balsas" - jus to išmokino. Jame nieko daugiau nerasi padoresnio, kaip tik garbinant Petrovus, Zdanovus, Orlovus ir kitus svetimuosius vardus, tad ir garbinkite juos. Bet nekiškite nosies ne į savo daržą.

* * * *

STOKIM Į KOVĄ

O. V-nė

Skaiščiai raudona saulė tekėjo,
Reiksdama vargą tėvynei mus -
Užplūdo priešas ko netikejom:
Paverge šalį - brolius savus.

Krauju patvinus žemė tėvynės,
Aukų nekaltų stūksa kapai...
Priešai beširdžiai viską sumynė -
Rume ar lusnoj vieni vargai.

Naikina mielą tėvynės grožį,
Apterse sodus, pievas, laukus.
Verkia palinkus palanges roze,
Ūkanos siaubia plačius silus.

Liūna lakštutė sodely gieda,
Klevo sakose snekas strazdai...
Vargšei sesutei asaros rieda -
Išveže brolių "laisvės draugai".

Ilgai gyventi taip negalėsime,
Skriaudos, dejones - išplės jausmus!
Stokim į kovą! Tikrai tesėsime!
Mūsų tėvyne vėl laisva bus.

* * * *

Nepriklausoma Lietuva

Pasirūžimas Darbas Ir Teisybė

Ž. D o m a s

Turbūt nei vieno iš mūsų dorų draugų neatsirastų, kuris šiais laikais nebūtų pagalyvojęs apie ten toli, toli - už jūrų, už kalnų ir miškų vargstančius savo brolius bei sesutes pavergtojų tėvynę.

Daugiausia prisimenam, kada švenčiame savo tradicines šventes, o giliausia susikaupiam šešioliktą dieną vasario, nes tai diena liudėsio ir džiaugsmo, diena, kurioj giudi mūsų karzygių būdas, valia bei ryžtingumas ir pasiaukojimai. Tą dieną išsipildė mūsų protevių norai ir siekimai.

Tą dieną lietuvis tapo ne vergas, ir atsistojo visu tautų lygybėj. Džiaugėsi nusikratęs rytinių lokių, sutraukęs geležinius vergijos pančius. Juk dar trumpam istorijos laikotarpy - lietuviškas zodis buvo nusizengimas, kalėjimai ir Sibiras bei kartuvės.

Paskum po kančių ir ištremimų, vėl skambėjo sava kalba, savos dainos, savi papročiai. Linksmu buvo, smagu ir malonu; broliai ir sesės iš visų pasaulio kraštų grįžo į tėvynę Lietuvą pas savuosius paviesėti ir paguosti tuos, kuriuos ilgus metus plakė sibirikių naikikos.

Tą visą aš pats gerai prisimenu, kai Lietuvai atgavus nepriklausomybę (būnant man Kybartuose), lietuvių vien iš Amerikos parvaziuodavo į dieną po 200 - 300, visi jie buvo labai linksmi, džiaudsmingi, kad mūsų tėvynė laisva, kad lietuvis ne vergas. Daug buvo atsiradę ir tokių, kurie dėl Lietuvos nepriklausomybės būtų visą savo turta paaukoję. Tai buvo džiaugsmas ir norai, nemažiau 90 % Lietuvos sūnų! Tai ar gi rasim kitą tautą, kuri lygintusi panašiu patriotizmu?!

Tai lietuvis nesulaužomas būdas ir norai, nes jis nepripažįsta vergijos. Jis nori, ir turi būt laisvas, nes jo visi pojūčiai, veiksmai ir valia įjungti į tėvynės vadavimo akciją.

Šiandien Lietuvoje vargas, kančios ir skurdas po didžiausio priešo letena, merdi mūsų tauta, vargsta savieji.

Mes čia laimingi ir laisvi. Turime dirbti ir kovoti, nes

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

tik dabar laikas. Anglija ir Amerika matydamos mūsų gerus norus, mums padės. Didysis pasaulinio masto žmoniskumo sampijonas - Rooseveltas, pažadėjo pripažinti Lietuvai nepriklausomybę, tad juo galima ir pasitikėti. Jis savo žodžiais nemainikauja, yra placia-regis politikas, ir jame galima dėti šviesias viltis. O mes tampa-riai su demokratijomis dirbdami - siekime savo tikslo, kurio esame užsibrežę siekti.

Dabartinis laikas - yra svarbiausias šiam darbui. Nes mūsų tė-vynės klausimas yra risamas didžiųjų valstybių tarpe: Vokietiją sa-vinasi aiškindamasi, kad ji atkariavo ir išlaisvino Lietuvą nuo komunizmo, Rusija sakosi, kad Lietuva - jos teritorijos dalis ir bereikalo ją vokiečiai pasiėmė. Lenkijos vyriausybės sulai prisi-minę Jogailos laikus, planuoja progai pasitaikius Lietuvą vėl pa-sižeboti! Reiškia, dabar jau mūsų kraštą "laisvina" visi, ir jei mes bendromis jėgomis čia susijungę didvyriškai nepasipriesinsim, bus vėl ilgas vargas mūsų tautai... Tik visuotiniu darbu, kova ir pasiryžimu, galime atsikvoti nepriklausomybę. Juk mes nenorim nei lenkų, nei rusų, nei vokiečių kuriems vergautume ir kurie mus val-dytų, mes gerai juos pažistame, jų karcios duonos esame ragavę, ir mes jos nenorim! Mes galim patys savystoviai gyventi ir valdytis.

Štai dabar, ne senovėj, Lenkiją išdraskė iš abiejų pusių už-puolę vanagai. Daugiau negu pusę pasiėmė Vokietija, o likusią da-lį Rusija. Lenkų kariuomenę Vokietijoje ir Rusijoje, buvo kaipo ka-ró belaisve, ir apie jos išlaisvinimą kaip Rusija, taip ir Vokie-tija nei galvoti negalvojo. Bet, kada lenkai užsieny gyvenantieji susivienijo, Anglijai pritariant sudarė savo vyriausybę, pradėjo čia tverti savo kariuomenę, - tuoju atsimainė grobikų pažiūros ir nusistatymas, ir šiandien jau Vokietija pradėjo kalbėti apie Len-kijos nepriklausomybę! Rusija gi viesai išsitarė; kad po šio karo Lenkija - turi būti didelė ir galinga. Delto lenkų vadai net ir apie Lietuvą pradėjo galvoti. Girdi, Lietuva turėtų su Lenkija bendrai būti, nes mes didelę autonomiją duosim.

Nors tikrumoj šiandien Lenkija pavergta, bet ir jos grobikai su ja skaitosi kaip su "laisva" valstybe. Matote, kaip greitai jie atsimainė...

Tiesa, kur ir koki darbą tik pradėsi, visuomet atsiras priešų bei kritikų. Tą daro vieni noredami pasigincyti, antri savo gudrū-mus pademonstruoti, tretį pakerštauti, kiti gi - pasipelnęti.

Kai kas ir mums sako: "Lietuvą Amerikoje nori sutverti, ir patys vadais pasidaryti". Kazin, ar sie išminčiai taip galvoja, ar taip tik kalba? Juk taip neseniai, tik po didžiojo karo, mūsų kai-myninės valstybės, - kur pradėjo tvertis? Ar ne svetimuose kra-s-tuose? Paimkim, mažiau mums žinomą Europos demokratijų žiburį - Če-koslovakiją. Ji buvo nuo senų laikų pavergta Austrijos - Vengrijos.

Nepriklausoma Lietuva

Tik prasidėjus didžiajam karui, čekoslovakų pažangieji vyrai nuvažiavo Rusijon ir susijungę pradėjo visomis pastangomis dirbti dėl savo tėvynės nepriklausomybės.

Austrija tuo laiku buvo išvien su Vokietija, todėl jie pasirinko Rusiją, kaip priešininko šalį. Čia jie tuo pačiu metu 1914 rugpjūčio ir rugsejo mėnesiais, įsteigė savo partizaniškus būrius, kuriuos pavadino "Čekoslovenska Družina".

Ši vadinamoji kariuomenė - daug priešui bėdų pridarė. Todėl Rusija į juos pradėjo žiūrėti su pasigėrėjimu. Nors minimi čekų partizanai kovose su vokiečiais rusuos įgijo simpatijų, bet jais dar vis nepasitikiėjo beveik per du metus. Hol. 1915 jiems veikti ir susiorganizuoti ligi 1916 metų. Tik 1916 metais, jiems leido susiorganizuoti čekų pulką, su savais vadais ir komandomis. Tuo pat metu susiorganizavo antrą ir trečią pulką. O rusų revoliucijos laike jie ant tiek susiorganizavo, kad pajėgė sudaryti vieną korpusą.

Panašiai Čekoslovakijos kariuomenė susitvėrė Prancūzijoje 1915 ir Italijoje 1917 metais. Nors čia jie nieko nenuveikė ir neatsiekė, nes jų tikslas buvo visai kitas. Jų vienintelis tikslas buvo, kad solidariai susiorganizavus, atnešti naudą savo tėvynei. Ir tieša, neapsiriko. Tais pačiais 1917 metais, pilnam sąstatai iš virs minėtų valstybių - grįžo tėvynei jų kariuomenė bemaž pilnoj tvarkoj. Kiek daugiau teko pasigrumti esantiems Rusijoje pulkams. Mat juos organizuotai ir pilnoj kariškoj tvarkoj - iš Rusijos nenorejo išleisti, bet jų atspari dvasia ir pasiryžimas, perviršio viską. Jie grįžo kaip tik tada, kada reikalas buvo laisvinti savo tėvynę. Jie tada mušė su vokiečiais, lenkais ir rusais. Jie savo tikslą atsiekė. Tada, ir visą laiką, Čekoslovakija buvo visų demokratiskų kraštų pavyzdys Europoje.

Šio viso darbo iniciatoriai, suvažiavo iš visų pasaulio kraštų į prancūzijos Paryžių ir suorganizavo laisvųjų čekoslovakų centrą, kurį pavadino - "Laisvos Čekoslovakijos Taryba".

Taigi ir mes dabar imkime pavyzdį iš pavyzdinių čekoslovakų. Šalin visi partijiniai ir politiniai nusistatymai! Kada busime laisvi, tada galesime kovoti dėl savo įsitikinimų bei pažiūrų.

Mes Amerikos, Anglijos ir Kanados lietuviai, turime sudaryti bendrą frontą, ir visi kaip vienas kovoti dėl tėvynės Lietuvos, dėl jos laisvės ir nepriklausomybės. Mūsų būdas ir pasiryžimas - proteviams gedos nepadarys. Mes vartydami istoriją didžiujame savo bočių karzygiskumu, todėl ir mes neatsiliksim. Ir mes busimoms kartoms nepasirodysim kaipo siaudadūsiais, veidmainiais, ar priešbroliskais išsigimeliais. Mūsų neatidėliojama pareiga, su-

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

daryti lietuvių sąjunginius centrus Amerikoje, Kanadoje ir Anglijoje. Paskum iš jų sudaryti vieną centrą, t. y. bendrą ir vyriausią Tarybą, ir ši Taryba turi tarti savo žodžius - Lietuvos vardu! Ji turi daryti žygius, gauti pasitikejimą iš demokratiškų kraštų vyriausybių, tai bus pirmieji ir svarbiausi žingsniai dėl Lietuvos išlaisvinimo iš Europos militarinių banditų.

Mes šiandien turime inteligentų. Ne tik iš aristokratų klases, bet ir iš paprasčiausių darbininkų, kuriems ir varguomenės reikala arti prie širdies. Mes turime, ir galime pasirinkti žmones, ne kurie daug kalba, daug žada, bet kur daug mūsų tautai dirba bei pasiaukoja. O mes šiandien ne iš tų, kurie neatskirtumėm juoda nuo balto.

Todėl į darbą broliai viengėniai, į darbą vieningai! Juk tik vieninguose vainikuose mūsų galybė ir laimejimai.

* * *

S U N E Š K I M E J A U S M Ą

Kaip vieningai žvaigždės dangumi rieda...

Kokia darni gamtos harmonija!

Milijonai paukščių sutartinai gieda...

Vėjai užia puikiausią simfoniją!

Žolė želia pina atžalas su kitomis...

Alyvos ir vyšnios šypsosi žiedų spūrgoj!

Kaštanai iškelę žirandelius šakomis -

Moja visiems medžiams lyg altorių liturgoj.

Ak, suneškime jausmą ir mes į vieną taure:

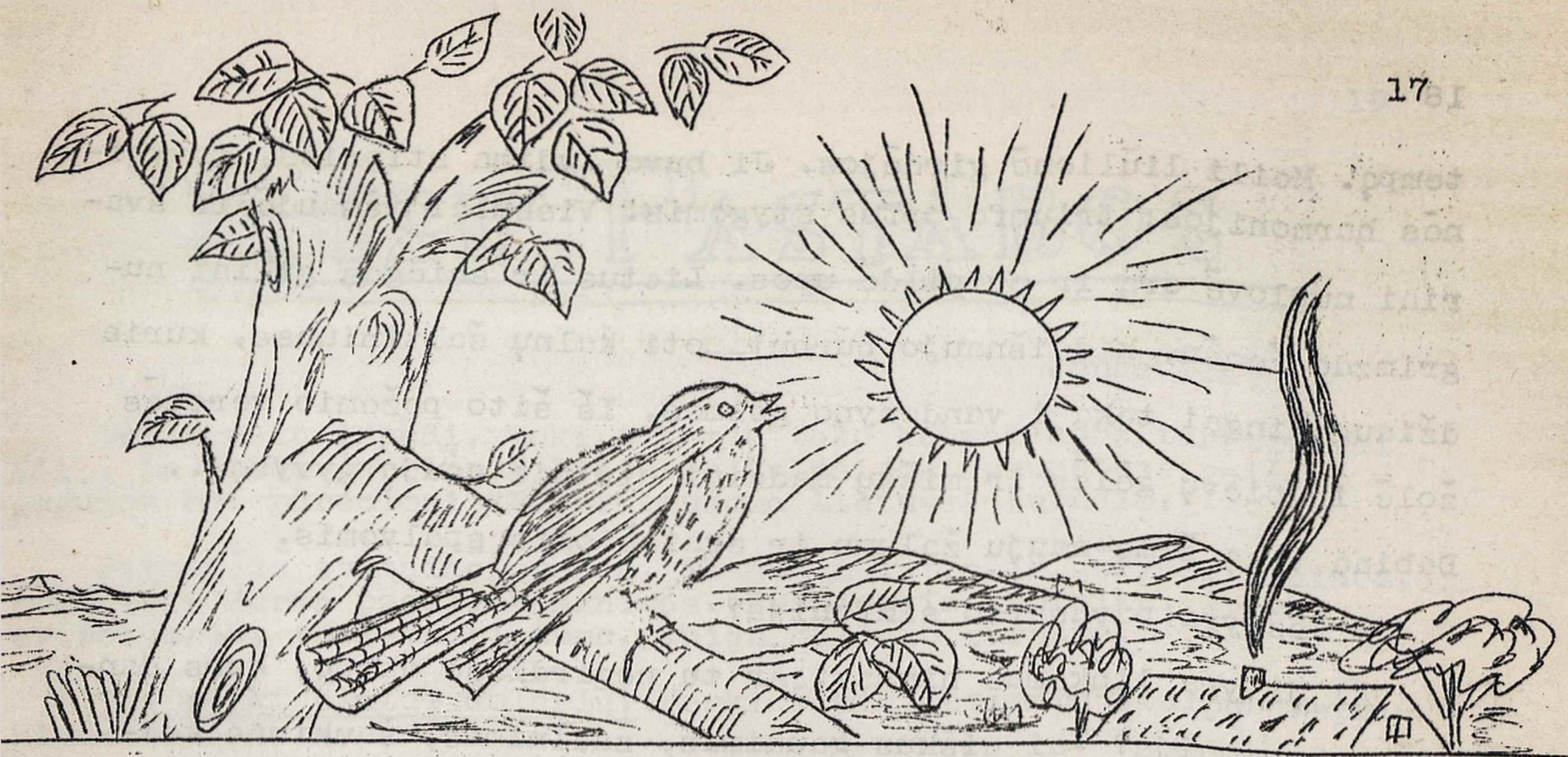
Meilės, vienybės, atsidavimo ir tiesos!

Žiūrėk, kaip liepsnoja mūsų žemė krauju, aure!

Nedrišta nei tūlpė tiestis, - be lysvės laisvos.

M. A.

Nepriklausoma Lietuva

PAVASARIO MUZIKA

Vincentas Budrikas

Pavasaris! Ar šis žodis neturi aiškaus skambėsio, kuris siunčia džiaugsmo vibracijas perdem tavo sąmonę?

Ar tu negali matyti gamtos kūdikių, kurie savo mieguistas akis zadina kai klauso sidabrines, aiškiai skambančios pavasario balso harmonijos.

Pavasaris dar kartą sugrižo. Giedri saulės šviesa, gairūs vėjeliai, žaliuojanti žolė, sprogstą pumpurai, žydincios geles, malonios padanges! Koks džiaugsmas po žiemos šalčio... Po viesulo ir speigo dienų!

Kiekvienas sezonas, yra didybės ir džiaugsmo simfonija, sukomponuota, diriguojama ir grojama maestro muziko. Žiema prabėgo. Jos tema buvo kilni, puiki, kupina meilumo melodijos ir liūdnos kilnumo harmonijos. Jeigu mes turėtume girdinčias ausis, mes išgirstume išgirstume motinos gamtos meilės liūlionę, kai jos vaikai miega, ilsis ir išbunda didesne gyvybe naujam augimui. Viesulai nusileido žemyn, vėjai dvelkė ir simfonija didino savo

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

tempą. Meili liūlionė girdėjos. Ji buvo lydima stiprios, gyvybinės harmonijos; triumfo arfos stygomis! Viesulai išmaudė ir švariai nuplovė orą ir pripildė upes. Lietus ir sniegas giliai nugrimzdo žemėn, kad išnaujo burbuliuoti kalnų šaltiniuose, kurie džiaugsmingai teka į vandenyno gelmes. Iš šito požemio versmės žolė ir pievų gėlės ir miškų medžiai čiulpia naują gyvybę...

Dabina visą žemę nauju žalumu ir skaisčiomis spalvomis.

O kas yra pavasario simfonija?

Ai ji yra linksmas himnas! Ar tu negirdi jo varpo, kurs dangiška harmonija? Tai aiškus gaudimas, žadinimas, šaukimas keltis ir žengti priekin; naujas gimimas vedas į naują žydėjimą. Jis verčia širdis giedoti, kai naujas vitališkumas pasireiškia sąmoningu apsiareiškimu. Jo balsas neturi žiemos klaikios harmonijos, nes jis yra puiki linksmybės giesmė... Trimitas šaukiąs žengti pirmyn ir aukštyn. Vėjai mieliau gieda - meilės melodijas.

Pavasari, skambink, savo varpą! Tegul širdys linksmiasi! Šalin tamsybė, netikrumas ir abejojimas! Gyvenimas dar kartą naujai apsiareiškia galia ir grožiu. Skambėkit, skambėkit, jūs pavasario varpai... Te jūsų harmonija sužaliuos tikrais naujo gyvenimo lapais!

Iš pradžių jūs meiliai žadinkit miegotojus, paskum garsėjančiu tempu ir pastovesniu skambėjimu sugauskit, te visa, visa išbunda... Lai jūsų antifonai tvinsta džiaugsmu ir grožiu... kiekviena visumos dalelytė tevirsta: "Te Deum", šviesai ir gyvenimui.

O mes, kiekvienas būkime maestro muziko dievinas kompozicijos; tobulos ir turtingos harmonijos gaida...

* * *

Nepriklausoma Lietuva

MŪSŲ PASTABOS

Jonas Yla

Gražiausią išpūdį, koki tik man teko kuomet nors turėti, tai Ville La Salle garbingos lietuvių kolonijos sugruostose vaisėse gegužės 3d. paremimui "Nepriklausoma Lietuva" žurnalo.

Pilnutėlė svetainė svečių. Skanus maistas ir gėrymai. Dainos, šokiai ir doras pasilinksminimas. Puikiausia nuotaika. Ir kas svarbiausia, tai stambi suma pinigų dėl šio žurnalo.

Tai penki šimtai dolerių! Penki šimtai stiprių stulpų "Nepriklausomai Lietuvai"!

Nudžiugtų brolis lietuvis, kurs dabar kenčia tironų vergiją, kad Kanados lietuvis juo rupinasi. Kad nuosirdus jo draugas bei prietelis; kurs ieško takų jam į laisvę! O tik nepaliamajam darbu, pasisventimu ir aukomis - išreikalausime laisvę savo tautai ir vergaujantiems broliams.

Ir tada, kanadiečiai broliai, susilauks įvertinimo ir padėkos už savo darbus, kai subyrės svetimųjų užkrautas jungas lietuviui ir Lietuvai.

* * *

Ville La Salle lietuvių koloniją, tai pavizdys visiems Kanados lietuviams. Keliolika seimų nuosirdingiausių patriotų, sustoję petis į petį kaip milžinai, varo garbingą barą. Barą tėvynės vadavimo darbe.

Montrealas, Torontas ir kitos kolonijos, turėtų daugiau vienyti, daugiau padirbėti šiame tėvynei kritiškame momente. Dirbti reikia. Darbo yra. Be triuso ir darbo - nieks nepasidaro. Kad visos Kanados lietuviai taip kaip Ville La Salle tautiečiai padirbėtų, tai pranyktų iš mūsų lietuviškojo namo visoki nenaudeliai ir svetimų valstybių agentai.

* * *

Reikia stebėtis, kad šis kilnus darbas, kai kam labai nepatinka. Kai kas staciai net iš kailio neriasi, kad jį sutrukdžius.

Kai aš buvau mažas, ir Lietuvoje bandą ganiau, tai tekdavo prisiziūrėti į karves, kurios suradę kaulą - imdavo jį graužti. Bet, kadangi karvės neturi apatinių dantų, tai nežiūrint visų pastangų, turedavo kaulą išmesti.

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

Kanados Lietuvių Taryba ir "Nepriklausoma Lietuva", tai komunistams lyginai kaip tas kaulas, kurį karys grauždavo. Ka jie nedaro! Ir kaip jie nesisieloja, bet sugrauzti - vistiek nepajėgia. Neužtenka jiems dantų. "Bravo" vyrai! Juk jūs tikrai nekulturingesni už karves. Jūsų liežuviai "Liaudies Balse", tikrai atstoja karvių uodegas.

* * *

Zigmukas Toronto bolševikų taradaikon idainavo dar vieną melodiją, apie Prunskio, Aukštaitės ir kitų "fašistiskumą", bei "priklausymą" penktajai kolonai.

Kažin, kaip ten būtų, jeigu Zigmukui reiktų savo raštą faktais paremti prieš teisėją? Kažin, ar nebūtų taip: nuo kiemsargio į administratorių, o nuo administratoriaus į kalejiną.

Kiškis bėgdamas per lauką, visuomet bando savo pėdsakus sumėtyti, kad kurtai jo nepagaūtų. Nekitokiais sumetimais tą daro ir Zigmukas, įtarinedamas kitus "naciais" ir "snipais".

Mūsų faktai ve koki: Zigmukas dar Lietuvoje būdamas, pradėjo pirštis žvalgybininko karjerai. Atvykęs į Kanadą - dejosį dideliu šios šalies patriotu, ir vėl su viltimi gauti tą patį žvalgybininko darbą. Bet negavo. Tik tuomet, kai Hitleris išigalėjo Vokietijoje 1933 metais, tai Zigmukas lyg slaptos jėgos paveiktas, nudarėjo pas bolševikus.

Galima manyti ir vienaip ir kitaip, bet galima manyti ir taip, kad jis pats toks yra, kokiais vadina nieku nekaltus asmenis - Prunskį, Aukštaitę ir kitus.

* * *

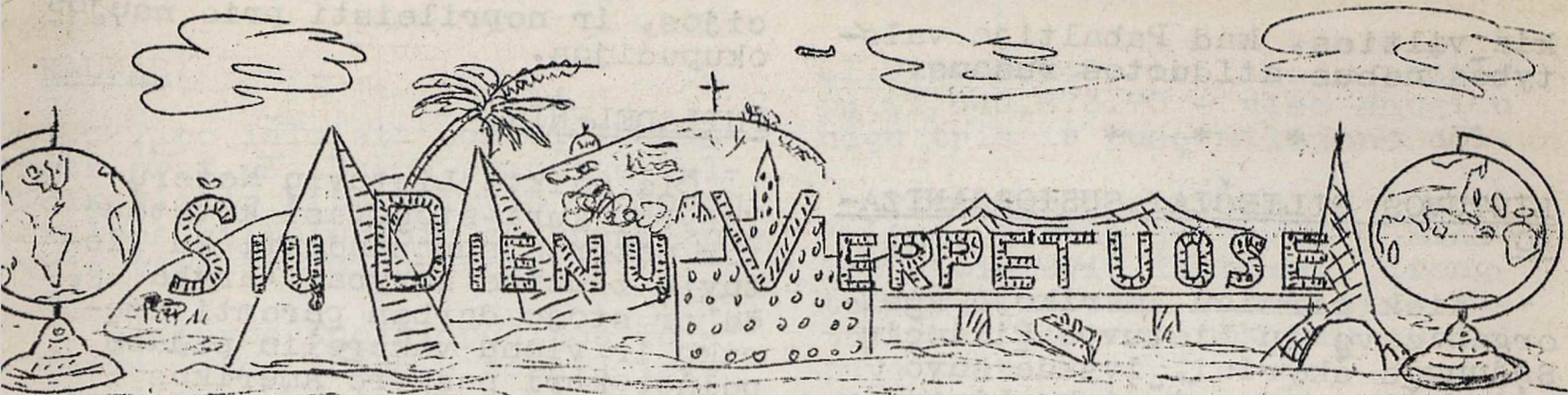
Gerb. K. J. Prunskį, kurs laimingai pabėgo iš bolševikų tiranijos, pažįstu asmeniškai. Svečiavausi jo gimtinoje - Antalieptėje, Utenos apskrity.

Jo tėvas, veterinarijos gydytojas, brolis taip pat veterinarijos gydytojas, o kitas brolis - buvo medicinos studentas. Dvi seserys - lanke aukštąsias mokyklas, o jis pats apie kurį kalbame, buvo "XX Amžiaus", vieno iš populiariausių dienraščių - vyriausias redaktorius. Buvo vienas iš žymiausių katalikų visuomenės vadų. Vienas iš gabiausių Lietuvos laikraštininkų.

Kaip žema ir šlykštu, kad tokį dar nei pradžios mokyklų nebaigę "L.B." peckeliai, prirašo istisas spaltas nepamatuotų smeiztų, ir dar apie tokią garbės užsipelnusią asmenybę, kaip kad K. J. Prunskis.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

Vyt. Širvydas

PASISAKĖ. Balandžio pabaigoje, žodį savo tautoms tarė Prezidentas Rooseveltas, Stalinas ir Hitleris. Laukiama dabar Churchillio kalbos. Pirmiausia prabilo, galima sakyti šūkavo Hitleris. Jis pareikalavo sau visų, niekeno nevaržomų teisių. Jis nori, kad vokiečių tautą pavestų jo valiai kiekvieno piliečio turtą ir gyvybę.

Sukaustyta tauta, aišku jam "dave" tą valią. Europoje tuoj pakilo gandai, kad pirmąją auką bus Hitlerio "antroji ranka", daug pramoninio turto ir galios iš savo nagus sugrėbęs - Goeringas. Jei tas tiesa, tai pasitvirtins istorijos faktas, kad kiekviena revoliucija - savo vaikus "suvalgo".

Prezidento Rooseveltto kalba, buvo visai kitokia: rami, itin kinanti. Jis nesakė, kad jis virsgamtinių jėgų paskirtas tautai valdyti vadas. Ne. Jis kukliai pareiškė esąs Amerikos tautos valios vykdytojas, o jo "bosas", tai visos Amerikos žmonės.

Ir tuos žmones jis pakvietė paaugoti VISKĄ, tikslu piktus priešus nugaleti, ir sau užtik-

rinti laisvės gyvenimą, kuris Ameriką padarė trokštamą kraštu milijonams Europos žmonių, ir kuriuo kiekvienas amerikonas teisėtai didžiujasi.

Tenka įsitęmyti, kad Prezidentas Rooseveltas davė gražų kreditą rusų tautai, kuri sako paskutinį pusmetį daugiau nudirbo, negu visos kitos Sąjunga Tautų valstybės krūvon sudėjus.

Lietuviai tiki, kad taip pagerbtą rusų tautą nepakartos savo žemo žygio, kurį atliko Pabaltijo valstybės 1939-1940 metais.

Stalinas žodį tarė 1d. gegužės tradicinėje šventėje - pasaulio darbininkų dienoje.

Tos dienos šiemet rusai nešventė, nes visi dirbo, lyginai kaip to Juliaus Janonio kalvis: "Pasitrauk, netrukdyk, juk matai, kad kalu. Jie kalė ir rankius pergalei.

Ką tars Churchillas? Europą siaubia gandai, apie Asies valstybių neva siūlomą taiką.

Churchillo žodžiai be abejonės duos tiems gandams tinkamą atsaką. Lietuviai laukia jo patvirtintų Atlanto Čarterio prizadus, kurie tei-

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

kia vilties, kad Pabaltijo valstybės nebus atiduotos rusams.

* * *

LIETUVOS PILIEČIAI SUSIORGANIZAVO

Kiek pirmiau Amerikoje susiorganizavę du Lietuvos Piliečių Sąjungos skyriai, įvykdė savo seimą Čikagoje, išrinko Lietuvų Tautos Tarybą, parasė Sąjungai Statutą, ir užmezgė tinklą pritraukti į Lietuvos laisvinimo darbą Kanados, Pietų Amerikos, Anglijos ir Pietų Afrikos lietuvius.

Tiesa, įvyko šokių, tokių nesklandumų, bet tikimasi, kad visi dalykai be lietuviško isikarsčiavimo bus puikiai išrišti. Neraabejones, kad ir Kanados lietuviai, per savo Tarybą, dalyvaus atstovu Lietuvos Tautos Taryboje.

Amerikos Lietuvų Taryba (iš katalikų, tautininkų ir socialistų) jau savo atvirus tikslus pareiškė.

Tarybos pirmininku yra buvusio Lietuvos prezidento Kazio Griniaus sunus, pulk. Grinius.

* * *

Ž I N I O S

BOSTON MASS.

Lietuvai Remti Draugija, įvykdė savo antrą gražiai pavykusį seimą, kuriame dalyvavo Lietuvos garbės konsulas adv. A. Šalna ir simdelegatų.

Nutiesta planai, padėti išlaisvinti Lietuvą iš nacių okupa-

cijos, ir neprileisti prie naujos okupacijos.

PHILADELPHIA.

Čia veikia Lietuvų Moterų Taryba, kuri stengiasi kitatautes moteris supažindinti su lietuvių tautine kuryba. Taryba dar ir stojo darban paremti Ameriką ir vienu vakareliu padaro pelno, kurį paskeyre Amerikos Raudonajam Kryžiui \$175.49.

VILKES BARRE PA.

Gegužės 17 d., Katalikų Susivienijimo organas "Garsas", mini savo 25 metų sukaktį. Laikrastį redagavo: Julius Kaupas (vėliau tapęs Lietuvos Banko direktorium), paskiau redagavo L. Šimutis (buvęs Lietuvos Seimo nariu ir dabar dienraščio "Draugas" redaktorius). Dabar "Garsą" redaguoja Matas Zujus, kursbaigęs Lietuvoje Aukštuosius Karininkų Kursus.

CHICAGO ILL.

Amerikos lietuvių trijų srovių (katalikų, socialistų ir tautininkų) Taryba, balandžio 22 d. pareiškė pilną pritarimą Lietuvų Tautinei Tarybai, ir kviečia visuomenę tos Tarybos darbus paremti.

WASHINGTON.

Sovietų atstovas Amerikai Litvinovas, daro pastangų iškviesti Amerikos valdžios nusistatymą, ar si jam atiduos Pabaltijo valstybių Amerikoje esantį turtą. Bet, Amerikos vyriausybė pareiškė, kad ji dar pilnai Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikų gyvumą pripažįsta, ir laukę karo pabaigos, kad šį reikalą išspręsti.

Nepriklausoma Lietuva

KAUNAS.

Tapo išleista seniai laukiamas prof. K. Bugos pradėtas Balčikonio ir kitų baigtas lietuvių kalbos etimologinis žodynas, turintis virš 1,000 puslapių.

Lietuvos Enciklopedijos leidimas (jos išėjo 8 tomai) laikinai sustabdytas.

VILNIUS.

Yra nuožvalgu, kad vokiečiai nusprendė neduoti lietuviams progų eiti aukštuosius universiteto mokslus.

CHICAGO ILL.

Lietuvių Kultūrinis Institutas išleido iš spaudos savo antrą anglų kalba leidinį, tai prof. K. Paksto "The Baltoscandian Confederation", 26 puslapių. Dabar ruošiamas spaudai lietuvių prof. Stanton trumpa Lietuvos istorija anglų kalboje.

NEW YORK.

Lietuvos generalinio konsulato atase p. Simutis, išleido anglų kalba svarbų ekonominių ir istorinių leidinį "Economic Reconstruction of Lithuania after 1918".

Veikalas faktais įrodo gražų lietuvių tautos kūrybinį ekonominį veiklumą, Nepriklausomos Lietuvos gyvavimo metu.

PITTSBURG.

Čia laukiama Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimo, į kurį Toronto kuopa išrinko du atstovus. Šis Susivienijimas kaip organas "Tevyne" rašo, per 55 savo gyvavimo metus, išmokejo pomirtinių

\$1,922,685.48, ir ligoje pašalpu \$1,840,873.70 - viso daugiau negu tris ir pusę milijono dol.

Pittsburgo universitete yra amžinas lietuvių tautos paminklas - Lietuvių Kambarys, įrengtas 1940 metais. Čia viskas lietuviška: sienos, mokinių suolai, paveikslai.

BROOKLYN

Radijo vedejas Jonas Valaitis, ne tik geras kalbėtojas, bet ir dailininkas. Neseniai teko matyti jo puikų kurinį - Darijaus ir Gireno biustą, kurs kiekvieno lietuvių salionely - turetų rasti vietos. Kurinys dar visai naujas, ir tikimasi, kad jis paplis po visą Ameriką ir Kanadą.

HARTFORD CONN.

Vietos veikėjai pradėjo ruošti Katalikų Susivienijimo seimui, kuris čia įvyks greičiausia birzelio mėnesį. Ši organizacija per 40 metų yra išmokejusi pomirtinių \$2,110,529.97, o ligoje pašalpu \$1,428,615.35.

Hartford'e kaip žinoma, kilusi Metropolitan Operos žvaigždė - Ona Katkauskaitė, čia gyvena ir pralotas Ambotas.

* * *

Gerų žmonių, geros mintys ir darbai. Žodžiai kyla, mintys pasilieka; žodžiai be minčių, niekados neina į dangų.

Shakespeare.

* * *

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

Močiute, mieliausia,
Daug Tu prarymojai...
Nuo visų pavojų -
Vis mane globojai.

Pavasariui išaušus, dienos tolyn, vis eina gražyn... Šai ir Motinos Diena... Diena, kurioje mes visi prisiminę savo motinas, reiškiamo Joms gražiausius savo jausmus...

Motinos Diena, yra labai reikšminga ir vertinama visos žmonijos. Tą dieną kyla kilnus susikaupimas, kuris suriša mus su mūsų Motinomis, liepenoja Joms meilė, tyriausius sielų vainikus, skiriame Joms, kurios mums nieku nepavaduojamai brangios.

Tuos žodžius man rašant, iš savo visos širdies branginu ir atjaučiu savo Motiną, kuri toli, toli už jūrų-marelių, už kalnų ir girių Lietuvos šalelėj!

Nors mano motina toli, bet ji visuomet mano širdy... Aš ją prisimenu kaip tyrą angelą, kaip viso gėrio įkvėpėją. Ir dabar,

Nepriklausoma Lietuva

sekdamą ružavą rožę prie savo krūtinės, išreiškiu Tau, Motut,
mano gilų sveikinimą, ir užuojautos jausmus...

Taipgi, siunčiu sveikinimus visoms toms Motinoms, kurių negauna sveikinimų. Juk Motina, viso pasaulio kūrėja, tik gaila, kad lig šių laikų, Ji dar pilnai nesuprasta...

E. Lukošienė.

I Š E I V Ė S E L E G I J A

Sidabro siūleliais galva iškaišyta,
Motutės mielosios, motutės geros!
Išgriovė jos rūmą kančia neprasyta,
Del mano takelių, del mano doros.

Ji naktims nemigo, su aušra rymojo,
Malda remė dangų, siuntė už dausų...
Jos dienos dėl manęs rupesciais salnojo,
Jos akys privargo nuo perlo rasų.

Palikau ją baltą, kaip marmurą tylią...
Man lyra iškrito arti jos pedų...
Bučiavau jos kojas, ir verkiau per mylią -
Į širdį pribiro ilgesio žiedų...

Ir matau ją baltą angelo šydruose,
Laukiančią vis manęs prie lusnos obels;
Bet seniai jos karštas nuškeno kapuose
Gal klony su rūtoms bent žodžiai sužels?...

Ak, ne man jos rūmą viešnia pasibelsti...
Žiaurus okeanai užtvėrė takus!
Manęs ištremtosios nenori praleisti!
Išeivės troškimai juodas ir tamsus.

Valencija

MOTINAI

Marija Aukštaitė

Motinėlė, Tu pas Viešpatį nuėjai...

Palikus pasaulį mane tartum vieną!

Sustaugė mano vieškeliais grubūs vėjai...

Jie plėšo, drasko man širdį naktį, dieną.

Prie kryžiaus liemens prigludus ašarota,

Lydžiu mintims Tavų relikvijų grabą!

Matau seklyčią... kur buvai pašarvota...

Tarytum dar naujai žvakių liepsnos dreba.

Ak, Viešpatie! Tai vizija! Baisus mirazas!

Juk tik sesutė tenai žvakes žiebė ir taisė...

Ar man pasiekti kur stovėjo palmės gražios...

Kur Brangiąsias Rankas apviję ražančiai kaišė.

Išėivės grandinys neprileidžia nei prie kapo,

Tik okeanais verkia mano akys!

Ak, Mama, aš krintu skausme kaip rudenio lapas -

Bučiuoju "Sudic", ką esi pasakius.

Pati gi neb'grįši triūstis apie mano širdį -

Bet ji privalo rasti Tavo kilnius pėdsakus!

Nes Tavo Esybę nuolatos sieloje girdi...

Ak, tik kodėl ilgėsy... sopuliu išsekus...

*

*

*

Nepriklausoma Lietuva

MOTINA

Metinos kapas - amžino gyvenimo vilties žvaigždė

Vincentas Budrikas

Jei šių žodžių rašytojas galėtų priskinti puikiausių retoriškos gėlių, gražiausių minties rožių, skaisčiausių atminties žiedų, jis nupintų iš jų meilės ir mylėjimo vainiką, gražiausią visam pasauli pagarbos diademą, ir uždėtų ant moteries galvos - Motinos.

Jei galėčiau piešti ant jausmo drobės stebuklingiausią įvykį, kaip Kūdikelio Valdovo gimimą žvaigždėtam Betlejui, tai nupieščiau aš tokią sceną, kur Dievas atveria aukštus vartus, kad įleisti į pasaulį nepaprastą moterį - Motiną.

Praeity, žmonės skubiai žygiuodami dėl pozicijos ar gerovės, gana dažnai nebojo savo mieliausios žemiškos prietelės - Motinos.

Žmonės beprotiškai skubėdami užsidirbti pinigų, užmiršo paskirti truputį laiko, kad raminti ir palinksminti paskutines Motinos dienas.

Betgi šis karas, pakeitė visą situaciją. Žmonės pradeda geriau suprasti vertybę - nepalyginamą motinos akyvaizdos dovaną namuose.

Ar aš sakau: "Žmonės pradeda geriau suprasti?" Ne! Jie pradeda geriau suprasti patys save.

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

Nuo šios dienos pasidarys vietos tik vienai šio pasaulio karalienei, ir ši karalienė bus – Motina.

Tavo motinos kūnas gali būt sulinkęs, jos protas abejojęs, jos siela drebanti, bet jinau tavo motina – jinau yra ta pati pasiaukojanti, maldinga, brangi senelė Motina, kurią tu labai mylėjai dar vaiku būdamas.

Jos nuomonės apie dalykus gal ne visuomet skamba moksliškai teisingos, bet gali būti tikras, kad jos mintys moraliai teisios.

Ji gali pamilti labiau kai kurią senovinę idėją ne kaip modernų metodą, ir jos planai gali atrodyti ilgesnis kelias pasiekti tikslą, bet tu sužinosi, kad tai yra tikras kelias.

Ar tu atsimeni, kai tavo Motina mazgojo, valė ir virė tau, adė tavo kojines ir taisė tavo drabužį? Ar tu gali atsiminti tuos laikus, kada ji keldavosi naktį ir užklodavo tavo noramų kūną tuo vilnoniu apklotu, kurį jos ranka išsiuvinėjo, ir kaip ji klausėsi tavo kosulio? Žinoma, tu atsimeni, bet ji kartodavo tai tūkstantį kartų. Kada tu vaiku buvai, ji mielai klausėsi tavo deivių pasakos. Ji tam surado laiko. Ar tu dabar norėtum pasiklausyti jos?... Ar atsimeni, kai išėjai į savo pirmutinį darbą? Kas šypsojos ir išleido tave kelionėn? Kas paskiausiai pasakė padėsinimo žodį? – Motina!

Jinau pati gal apsiėjo be reikalingų sau drabužių, kad tave gražiai parėdžius; kad tau nereikėtų gėdintis savo draugų...

Iš šios stebuklingos moteries iščiaus tu gimei; tu miegojai ant jos krūtinės, jos širdis tave maitino...

Dabar viršui tavo gyvenimo kabo šita aukšta, kilni, tyra ir vedanti žvaigždė... Ir tu gal klausaisi jos balso, eidamas per ilgą prabėgusių metų koridorių.

Potencinga mūsų kariuomenės jėga - Motina.

Uola, ant kurios žmonija ilsis - Motina.

Vienas žodis, kurs atgrąžina viską kas geriausia ir kilniausia mumyse - Motina.

Motina! Tavo širdis paskolino tviksėjimą mano širdžiai. Mano siela yra vien tavo sielos dalis. Mano kūnas - vien tavo mielo kūno dalis. Motina! Tu nepalyginama, stebuklinga moteris - Dievo malonė. Gyvenimas gali mums skolinti daug gražių daiktų: rožių, vaivorykščių, tūkstančius saulėlydžių, milijonus žvaigždžių; jis gali skolinti mums mielą seną tėvuką, ištikimų brolių, simpatingų sesučių ir skaitlingų prietelių - bet motinos, ai, tik kartą gyvenimas tepaskolina mums vieną Motiną.

Kaip šio individualaus Dievo kūrimo mintys skiriasi nuo visų jo žemiškų dovanų!

Nežiūrint koks didis vargas šiandien tave slėgtų, mąstyk apie savo Motiną. Žiūrėk, kaip kantriai ir meiliai ji atraizgo siūlus, kokia kantrybe ji vaidina savo vaidmenį - svarbiu vaidmeniu.

Neseniai aš stovėjau tyloje prie savo Motinos kapo. Skaidrus mėnulis bėrė savo sidabrinius spindulius ant žalio, tylaus kalnelio. Pavasario lietus plovė žiemos sniego likučius... Aplinkui matėsi sezono pasikeitimas. Tik prie Motinos kapo žmogaus išviršiniai dalykai ir vidujinės mintys, teikia jam daugiau vaisių ir patikrina jo sielos nemaringumą. Ir niekur kitur...

Tik prie savo Motinos kapo, aš išvydau Amžinos dienos šviesą.

* * *

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

MANO MAMA

Kai važiavo grafas šešetu žirgų,
Kaštano lopais baltų ir margų...
Karietoj sėdėjo grafiene Izida,
Ir kaip angelas graži žvelgė pro šydą.

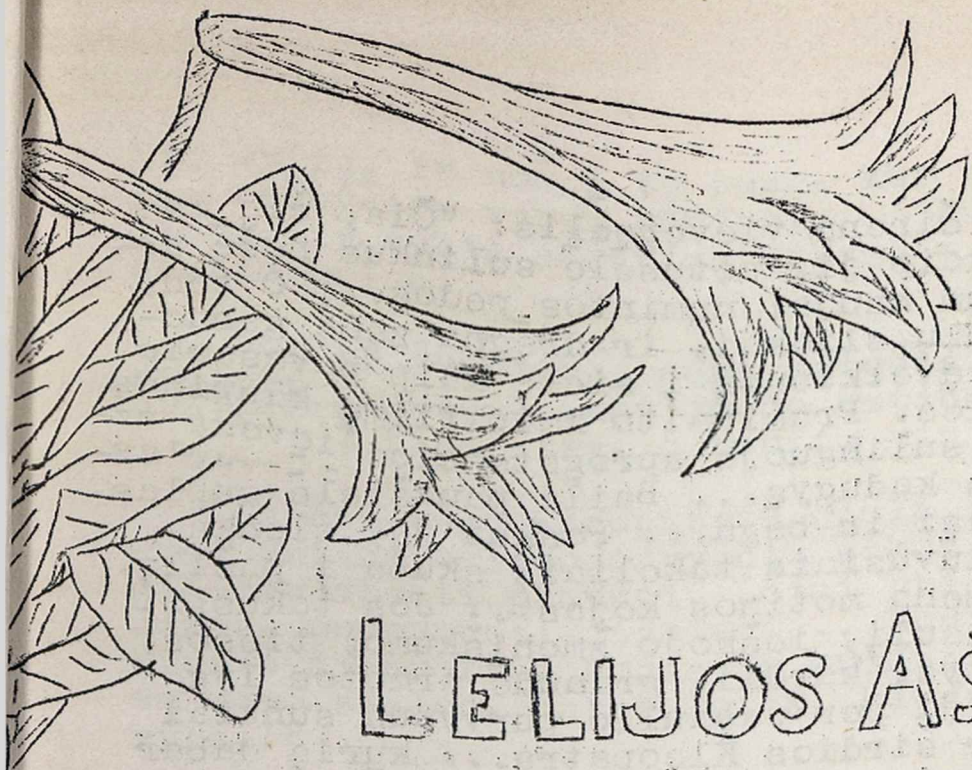
O ten šale kelio sėdėjo prasta -
Ligonė, lopuota, vargšė elgeta...
Nulenkusi galvą, paskendus maldoj:
Kad duonos kasnelis man būtų burnoj.

"Ei, vaikiukšti, eikš!" - pamojo ranka
Grafienės liesutė graži ir menka...
"Paimsiu aš tave prie žirgų į stonią:-
Turėsi tu mane už mamą ir poniją."

Ištyso elgetos kaulėtas glėbys,
Sužibo akyse baimės žiburys...
Ir malda nutrūko, užkirto žodžius,
O man žvilgsniai bėgo: kur mūsų sodžius!

"Pažiūrėk, ta senė jau tikrai baisi..."
Išklydo grafienei žodeliai laisvi...
Bet man auksu virto statula sena -
O širdis kuždėjo: "Čia mano Mama!"

* * *

LELIJOS AŠARA MOTINAI

Erdvus kambarys. Kampe prie lango, ant apskrito stalelio, stovi gyva, graži, žydinti, balta lelija. Jos dvi žiedų taureš pilnai issiskleidę, o trečio žiedo pumpurėlis, žalsvų plonūčiu gauruotu aksomėliu isivyniojęs, snaudžia palinkę į didžiulį oliandros kera. Prie jo stovi kanapa, ir joje gumso sukritus ilgėsy Kleopatra. Ji stebi baltą lelijos taurę, palinkusią į jos pusę.

Kleopatra ilgais, plonais pirštais paliečia baltus, standrius lelijos lapus, isikniša akimis ir jausmais į taureles vidų, ir grožisi švelniais iskysuleliais. Ypač stebina Kleopatrą vidurinis stiebelis su maža trigumbe viršūnele, ant kurios kababo lyg drumzlina asara – stambus syvų lasas.

Kleopatra gyvai mato ir jaučia, kad čia gryna lelijos asara. Jinai priglaudžia savo issirpusias lūpas ir kuzda:

– Baltoji, švelnioji nekaltybe, ko verki?... Ar savo karalaitę, Kleopatrą sielą nori pasekti?... Ak, ji bėga už audringo okeano, puola į prastos lušnelės vidų, ir ieško patale gumsančio seselio – savo Motinos.

Ne. Ji neras... Ji bėga į Nemuno krantą pavasario pumpurais nusėtą, ir ant žalių aksomų klausosi byrančios maldos... Ne, ji neišgirs... Negumso krumoksniais apsuktam pakranty senojo, ir erdvių skliautais nekyla švelnių raukšlotų lūpų harmonija... Bėga siela į gelšvais lapų žiedais auksuojančias pievas, gal renka Senoji žiedų placiausių glebius... Papuos jos kudikystės lopsį is kvepiančių karklų supyntą, apibers žiedais, užklos... apvainikuos... Ne. Tuščia auksuota pieva, tik gandras raudonkojis nuleidęs galvą ieško pamirštų Senosios takų... Vėl bėga Kleopatrą sielą per naujai suartus

arimus... Ten aukštai iškilęs čirena vieverselis: "Čia, čia matušė..." Kleopatra atsimena, kaip ji, motušėle sulinkus nešė artojai pusrytį... Dar va, tarytum naujai numintos pedos... O ten, arimų vagose, raitosi prieš saulę sliekai, ir dregna žemė garuodama primena nuilsusios kvapą, dvelkiantį į sielą kaip pavasario aromata. Ne, ir čia nėra matušėles. Prasiraito kaip filmų kaspinas žali rūgių želmenys, ten kálne sulinguoja sprogstancijos ievos, užverkia epusė, susnara suskurdes kadugys... Baili paukštele suplasnoja sparnais iš pūdymų, slepiasi ir bega... Paskui ją, slenką Kleopatos siela tarytum pradžiuvusiais takeliais skuba į pašilę. Rangosi upė. Tyri vandenys primena motinos kojas... Jos takus... Ji braide dvasioj alkana po pasaulį, ieškojo žmoniskumo, tiesos, bet jai mosavo tik keršto kumstys, kardai, griaude armotos lyg pasiepdamos jos jausmą... Bet, ji per pasaulio purvynus sunkiai brisdama, vedosi už rankėles ir širdies Kleopatra... kurią dabar atskyręs Atlantas! Siubuoklis laivas atnešė į Kanados žemę, atitraukė nuo motinos rankų!

Žengia Kleopatos siela į gaudžiantį šilą... Vėsus miško oras užkerta krūtinę - tai skausmas ir ilgesys. Ošia aplinkui vainikuotos girios, paukščių giesmoninkų nusedę sakos smuikuoja gutartinę... Čiulba raudonsnapiai, greitasparniai, o raiboji gege tarytum verkia su Kleopatos siela: "Kukų..." Ner matušės...

Kleopatra klausosi majestotiškos šilo maldos... Braukia ašaras tarytum šilo rasas, į širdį daigų ilgėsio spinduliai, o ten toli už milijono medžių gelsvų liemenų - raliuoja piemens ragelis... Mąsto Kleopatra: "Gal ten matušė taiso pataisynų vainikus prisagstydama baltų, kvapių žibuoklių... O pieno milžtuves sustatytos žalių samanų pukuose, tik laukia atbėgančios Kleopatos, kuri prapūs baltas pieno putas, atsigers... Ne. Tai apgaule, tai mirazas... Lelijos ašaroj ne tiek daug!"

Ir vėl Kleopatos siela bėga per gaudžiantį mišką... Jos akys ieško motinos numintų takų... Ten uogynai... Apsiviję rausvais perlais melynės, plačialapės žemuogės ruošia žalsvai baltus pumpurelius... Ar daug kartų motušėle palinko prie raudonų išsirpusių karolelių?! Kiek kartų nešė prie mano godžių lūpelių?! Gal tiek, kiek pumpurų apsukę putinų šakas, o gal tiek, kiek kadugiuose žalių, brilijančių spuogelių?..."

Ne. Nei žymelės... Paparčių karpyti lapai užklostę samanas, kur žengė Palaimintoji! Kur žengs tukstanciai kitų Motinų! "Ach, Motina, Motina neikainuojamoji!" - šnara eglių šakos, tarytum plaka Kleopatos širdį... O ant jų supasi išpurę kunkorežiai, tyso žali sakų nutysinai kaip motinos kasos, kurias seniau Kleopatra sukavo, skyrste sklāstymelius, kaip pavasario vejai pusų viršūnes.

Bėga Kleopatos siela rausvų viržių plotais, gal Palaimintosios rūbas suplevesuos?... Suvystys ir ją, pasleps nuo pasaulio
Nepriklausoma Lietuva

lio vylių, ir neš i tą pusę, kur medžių vainikais rangosi priki-
męs baznycios varpų gaudesys... Kur tylios šventovės kolonos ap-
glėbs, ir tylia serafinų giesmė - išgydys širdį sudužusią i pa-
saulio uolas.

Ne, ir šventovėj nėra matušės... tik juodas katafalkas stūk-
so tarp žvakių... Ant juodo užtiesimo kaukuoles... Akių duobės
žvelgia i Kleopatrą, o bokšte vis dar linguoja varpai...

Iš čia bėga Kleopatros siela i gimtosios lušnos sodų vysny-
nus. Sniegu baltuoja vysnių sakos, lyginai kaip motinėlės amžiaus
sidabru apseti plaukai. Lėtai prieš saulę linguoja susprogę alyvų
sakos, pumpuruoti jazminai... Nusiminę melsvi bervinkų žiedai,
glosto Kleopatros kojas ir kužda: "Nėra motulės... Išpurenó dir-
vą tavo sieloj, dabar leisk, klestėti skaisčių lelijų kerams - do-
rýbei!"

Nuilso Kleopatros siela. Lelijos ašara tiek daug atskleidė.
Bet meile ir ilgesys, - veda ją toliau... Veda i aukštą stoties
rūmą, čia kaukia lyg pabugus traukinio sirena, o Kleopatra dre-
bančiu kunu klaupia ant parketo, vaizduotės glėbiu apkabina mo-
tinės kojas kaip išleistuvių rytą, byra perlinės ašaros ant nu-
vargusių motinos pedų kaip paskutinį, paskutinį pinant "sudie"...
Ji jautriau priglaudžia lelijos taurę, bučiuoja baltą žiedą, ir
kalba:

- Motinėle, Tave lydi širdis... Tu buvai skaisčianė, švaresnė
už baltą lelijos taurę... Matuse, ateik... prie mano serančios
sirdies, pakelk, pataisyk, pasaulio sutarsytą patalą... Auk Tavo,
tik Tavo, Motinėle, man artimiausios rankos! Jos švelnesnės už
žibuoklės rūbelį, už lelijos ašaros liūdėsį." Tyla, aplinkui ty-
la... Išbegioti visi takai, o krutinėj vien tustuma...

Ak, dar valandėlė... Bėga Kleopatros siela tolyn... Aukštam
smėlio kalnely - linguoja svyrrokučiai beržai. Jų sakos nusitįsę
i milijonus kapų, mosuoja Kleopatrai kaip motinos glėbys, ošia,
rauda virsunes ir saukia:

- Eikš, Kleopatra! Eikš, išsirink, kapą iš milijono kapų, kur
sužėlę rutos... Eikš, "Sužia kapinyno alyvos: "Kle-o-pa...eikš,
stai, tavo motusės poilsio anga..."

Kleopatra suvirpa skausmu, bet iškelia galvą prieš kančias,
ir sustoja ties savo motinos amžinuoju rūmu. "Ach, Dieve!" - su-
plasda jos širdis kaip atsimušusi banga i tylią uolą, akys pas-
kėsta žaliuose kapo vijokliuose, lupos konvulsingai virpa, širdy
nuskendo visos ašaros, tik blaivi vaidentuve audžia:

Matušėle, ištiesk, dešinę iš Tavo amžinojo rūmo, prablaivink,
nuilsusią naslaite žemės kovose... Klaupiu Motute, prie Tavo ka-
po, suspausta sieivarto ir nuliūdimo. Nesu, Tau, Motute geles, -

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

perpilna širdį skausmo ir maldos... Siekiu glėbiu Tavo prailgtosios, bet uždaras kapas... Siela praplesia jo veleną ir mato Tave tą pačią su sidabro plaukais, su nubalusiais skruostais, man tylinčią... Ateinu, motinėle, juk Tu manęs laukei, ateinu... Bet, okeanai uždenge net taką, kuriuonį Tavo karstas nuslinko... Vienok išsiilgusi mano siela jį sekė kai kyti lydejo... Ir dabar, bent sieloje randu kapą tarp kitų kapų brangiausią, klaupiu... Ašaros užlieja akis, skundas veržiasi iš krutinės, sukepę lupos saukia:

- Motinėle, motinėle, palikai... Palikai, lyg būčiau pasauly vienų viena su savo sielvartu ir kančiomis.

Motinėle, štai... Motinų Diena... Aplinkui auksinė saulė... Praverk, savo amžinojo rumo duris, aš glėbiu apkabinsius Tave, aš nubuciuosiu išvargusią, prisikentėjusią po žemės kovų...

Ištiesk, Motinėle, man savo ranką kaip kitados... Aš sudėsiu į ją lyg į aukso taurę savo ašaras, o Tu, Palaimintoji, įteiksi jas erdvių Valdovui."

Sugniužo Kleopatra po oliandros keru, baltos lelijos taurę palinko prie jos ašaroto veido, ir numetė savo balsganą ašarą ant Kleopatros rankų.

Kleopatra išbudo iš sielvartų, ji pravėrė lengvutį šypsnelį, lelijos taurei, iskele žiedo ašarą ir istiesė rankas į rytą krastą, link savo Motinos kapo:

- Motinėle, tyros ir šventos manosios ašaros, bet štai viena tyriausia, kurią pati gamta išverke, nes Tu esi verta amžinosios meilės. Palaimink, mane, kad mano visi takeliai - pasektų Tavuosius..."

Už lango čiulbėjo judrūs paukšteliai, alyvų lapai kaišėsi naujų spurgų metmenimis, Kleopatra papuošė savo krutinę balta rože, ir pasinėšė ten, kur liūdna aimana vaitojo bažnyčios varpai.

Virš niūrių dangoraižių sklaidėsi pukiniai švelnučiai debeseliai, o saulė tiesė spindulių vainiką - visoms, visoms Motinoms.

Marija Aukštaite

* * *

SUDIE . . .

35

Jūrų Sirena

Sudie Motinėle, pas Tavo mielai paviešėjau...

Valandėlę prikibusi prie Tavo sielos rūbų...

Ir vėl mano visos mintys į pasaulį išėjo,

Vėl skiriuosi... O širdis virsta į akmenį grubų.

Kaip pasakyti?... Kad man begalo sunku ir skaudu...

Tu viena žinai, kas Tavo vaiko širdy trankos!

Ak, Mama, Tu mane be žodžių suprasi kiek nuodų...

Tu paguosk, mane prie savo palaimintų rankų.

Ar Tu esi kape, lušnoj, rūme ar seklyčioj

Ar klūposi už mane pas Mariją bažnyčioj -

Aš atbėgsiu pas Tave sielvartu ar laime apsisupus,

Motinėle, manoji širdis dabar prieš Tave suklupus.

Ir taip man sunku iškalbėti - pasakyti "sudie"...

Visi kalnai altoriais virsta ir Tave nuo manęs dengia!

Einu, Močiute, žiūrėk, ir medžiai, krūmai šlama tie:

Kad naujos kartos žemę kažkuo slepiningu puošia, rengia.

Bet nieks neišrengs mano dvasią į rūbą užmiršties...

Aš Tau visus gražiausių žiedų vainikus rinksiu!

Tik kai mano grabas šale Tavo kape išsities...

Tada iš visų, visų ilgėsių išsipirksiu.

Motinėle, sudie... Tirpsta žvakė liepsnele paskutine...

Išeinu į juodą naktį viena... Į pasaulio prerijas...

Apsišarvuosiu vėl - ištisa vargų vilkstyne...

Sudie... Užspausk, duris, Motut... ir saugok palaimos

žarijas...

* * *

Toronto Dienos

Ne taip seniai susitvėręs Kanados Liet. Tarybos skyrius Toronte, dirba kiek galėdamas lietuvių bes naudai, siekia vieningumo. Šis skyrius užsibrėžė dirbti neskirstant srovių nei draugijų, nes visų vienas tikslas - verztis į Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Į skyrių prašome stoti kiekvieną dorą lietuvį, nes tik vieningai dirbdami, galėsime džiaugtis savo darbų vaisiais.

Nė vienas tėvynę mylintis lietuvis, neturėtų atsisakyti nuo pasisventimo keliu, juk dauguma iš mūsų augome Lietuvoje, maitinomes jos duona ir mokslu, taigi matydami ją pavergtą - stokime visi, kad ją atvadavus.

Išanksto nespėliokime, kokia Lietuvoje bus valdžia, bet petis į petį pirmiau susiburkime, ir stenkimes savo ištvermingais lietuviškais pečiais - pastatyti Lietuvą į laisvą, demokratišką ir nepriklausomą gyvenimą. Šiuo momentu mums labai pravartu šie, Dr. Vinco Kudirkos žodžiai:

"Gražu Yr' matyti lietuvių būrelį, Kurie tarp svetimų vienybę užlaiko. Ir susieję aukoja Tėvynei žodelį, Ir motiną garbin' atminimais vaiko.

R. Hozas.

Praeitam parengimų sezone, buvo surengta vakaras lietuviškos mokyklės atgaivinimo naudai. Buvo pastatytas scenoje veikalas "Į Mokslą". Vaidinimas pavyko kuopuikiausia. Dėvė ir grazaus pelno. Tai deka mūsų gabiams artistams jaunuoliams, kaip tai: J. Grubavičiui, V. Mioldažiui, V. Dervinytei, P. Vilkelūtei, V. Jarasiūnaiti, taipgi vaikučiams: V. Alksniniui, V. Karveliūtei ir P. Skiniuliui.

Dėkojame choro vedėjui p. Motiejūnui už paryškinimą mūsų parengimo dainomis, taipgi mergaitėms Karveliūtei ir Grunskaiti už deklamacijas, ir O. Broniui Derviniui už puikų monologą.

Labai dėkingi esame pianistui L. Pociui, A. Podolskiui už vedimą programos, Jarasiūnui, Leksui ir p. Kairiui - už pasidarbavimą koncerte.

* * *

Visiems aišku, kad lietuvių mokyklė Toronte - būtinai reikalinga. Pinigai randasi vakaro rengėjų žinioje, ligi bus susauktas tėvų susirinkimas, ir suformuotas mokyklės - Tėvų Komitetas.

Rengėjai.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

Toronto lietuviai su-
selpė Londono lietuvių nu-
kentėjusius nuo karo, per
16 Vasario parengimo likusį
pelną, ir per Kun. V. Mc-
Givney suruoštą balių, kur
tam tikslui surinkta aukų.

Per gerb. Konsulą G. L. P.
Grant-Suttie, aukos pasiūsta
į Londoną lietuvių parapijai
per ten klebonaujantį Kun. K.
Matulaitį, 21, The Oval Hack-
ney Road, London, E. 2. Eng-
land.

Kanados pinigais pasiūsta
\$55.00.

Būtų labai gražu, kad ir kitos
kolonijos pasektų torontiečius,
nes ten nukentėjusių nuo karo
- minių minios laukia paramos.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Visiems Toronto ir apy-
linkės lietuviams, maloniai
pranesame, kad pirmą kartą
istorijoje - ATVAŽIUOJA iš
Montrealo liet. parapijos cho-
ras, vedamas varg. muz. Žiziū-
no. Šio koncerto programa kai
girdėti bus labai yvairi ir
syarbi, nes gabiausi artistai
ispildys puikius solo, duetus,
trejetus ir kvartetus.

Tad, mieli torontiečiai,
nepamirškite progos 24 d.
gegužės atsilankyti į šį puikų
koncertą, kurs įvyks para-
pijinėje saleje.

Gegužės 2 dieną, toj pa-
čioj parapijos saleje, įvyko
"Aušros" choro surengta graži

juokinga komedija "Bajoras Gaidys,"
kurį vaidino Toronto žymios Jėgos.

"Aušros" choro vadovybė nuo-
širdžiai dėkoja visiems atsilankiu-
siems ir paremusiems šį koncertą.

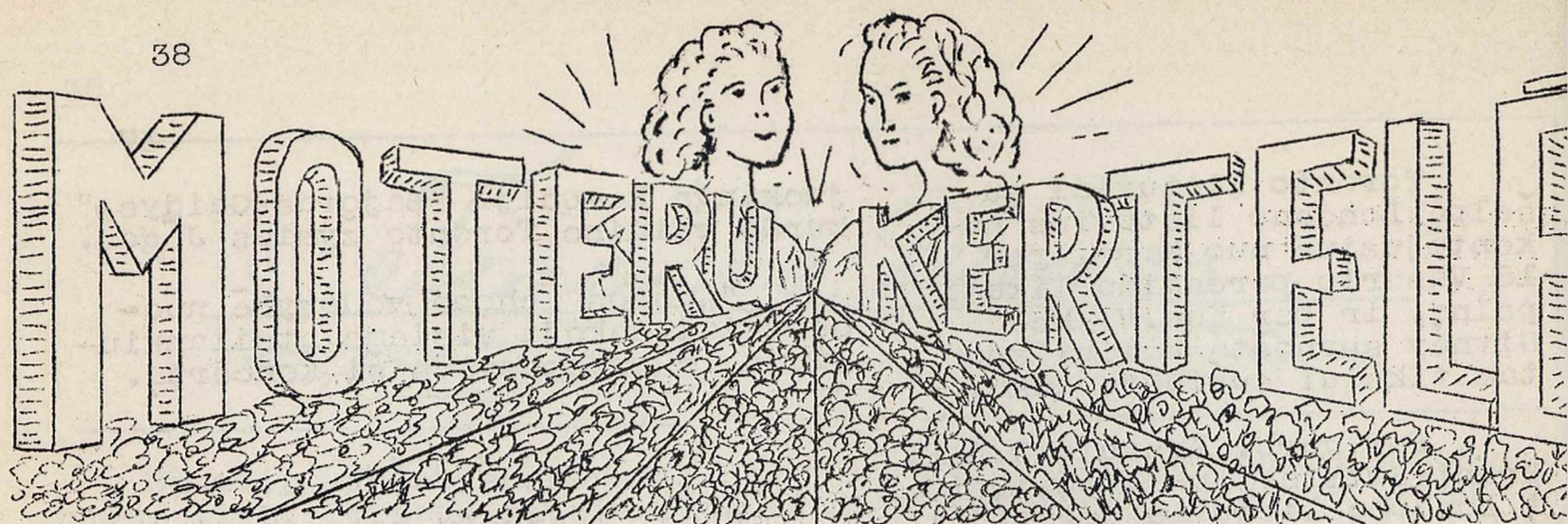
Nauja lietuvių kolonija įsistei-
gė Toronto miesto vakarinėje daly High
Park. Čia gražus, svaresnis ir turtin-
gesnis miesto kvartalas, kur daug lie-
tuvių įsigijo nuosavus namus ir ten
apsigyveno. Ten savo nuosavą namą
įsigijo ir P. A. Margiai žymūs visuo-
menes veikėjai. Jų susnūs Vytautas,
praktikuoja vaistinės moksle, ir p.
Margių šeima yra pasakius, "nors mes
ir toliau dabar gyvensime, bet lie-
tuviško veikimo neapleisime."

Kuri laiką serga p-lė Adelė Ma-
tušaitytė. Jai buvo padaryta ope-
racija, bet dabar ligonė jau kas kart
vis labiau sveiksta, kas yra džiaugsmu
ne tik jos tėveliams, bet ir mums vi-
siems Toronto lietuviams, nes panelė
Matušaitytė vienintelė lietuvaite To-
ronte - praktikuojanči slaugių kursus
Šv. Mykolo ligoninėje. Dabar ligonė
ten pat ir gydos.

Balandžio 18 dieną, susituokė
p-lė Edna Jurciūtė su Č. A. Dermott.
Vedybos įvyko lietuvių parapijos
bažnyčioje, kuri buvo išpuosta gėlė-
mis. Šliubo susirinko žiūreti daug
draugų ir jaunimo. Vestuvių pokylis
atsibuvo Windsor'o Viesbuty, kurį
iškėlė jaunosios tėveliai, Izabelė ir
Antanas Jurciai.

Jaunavedžiai tą patį vakarą iš-
vyko į Montrealą, kur mano nuolati-
niai apsigyventi. Vestuvių dalybiai
ir draugai, linki šviesios laimes.

GENYS.

A. Rytmetrytė

Kai basos kojos
 Rasas braidė
 Kai lino plaukus
 Vėjas šukavo
 Džiaugeisi, sese,
 Tėviškės soduos -
 Kai laisvas brolis
 Arti išėjo.
 Mielo mūsų brolio -
 Laimė jau žuvo,
 Laukų arimai tūno apleista...
 Verki, sesute,
 Žuvusio brolio -
 Kurs tėvų žemę,
 Krauju apleistė.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

I DARBA VISOS

Mūsų, kaip moterų žingsniai į platus pasaulį, į gyvenimą, yra tiek pačios prigimtės, tiek gyvenimo desnių - labiau varžomi, ribojami specifinėmis pasaulio pareigomis, negu vyru; kurie visuomeniniam gyvenime visados daugiau laisvės ir laiko turi. Tačiau, jeigu mes moterys apsirubežiuotume praleisti visą laiką ir energiją vien tik siaurame savo šeimos ratelyje, tada greitai pasijustume pačios iš gyvenimo išstūtos.

Kiekviena moteris, turime pagalvoti apie tai, kas lauktų mus ateityje, jei visuomenės gyvenime moterys nedalyvautume! Jei paliktumėm visas gyvenimo problemas tik vieniems vyrams svarstyti ir spręsti; kurie dažnai mažai pažindami moters emocinius jausmus ir charakterį, dažnai ją nustumia į šalį, palikdami jai vietą tik šeimos keturiose sienose.

Taip darydami vyrai, nuskriaudžia ne tik moterį, bet nuskriaudžia šeimą, visuomenę, ir patys save. Juk kuo moteris daugiau išlavinta, kuo šviesesnio proto, tuo plačiau ji savo šviesą įneša į visapusią gerovės gyvenimą. Nežiūrint, kokią vietą moteris užimtų: ar ji bus socialinėje globoje, svietime, ar namų ūkyje, šeimos auklėjime, ji turedama tam tinkamą gyvenimo supratimą ir išsiauklėjimą - lengvai galės pati tvarkytis, šeimą pavyzdinčiai aukleti, žodžiu, kuo ji bus daugiau išsilavinusi, tuo daugiau galės duoti savo žinojimą ir sugebėjimą jos aplinkumoje esantiems. O juk nuo moters, nuo šeimos motinos, - daug kas priklauso. Neveltui sakoma: "Kokios moterys, tokia ir tauta". Tas posakis yra labai teisingas, ir daug mums moterims reiškiantis. Juk kaip moteris-motina gali išaukleti dorą šeimą, jei pati nedorą?... Kaip ji gali duoti savo šeimai tą, ko jina pati neturi?... Žinome, kad žmogus puolęs doroje, begalo kenksmingas jaunoms sieloms... Bet, iš blogybių - yra visuomet laikas keltis ir taisytis. Visa tai priklauso nuo žmogaus valios ir pasiryžimo. Daug, daug priklauso nuo moterų darbo ir pasiryžimo, kad ne tik save geriui peraukletų, bet ir kitus globotų nuo išorinių ir vidinių pavojų...

Bet, gaila, ir net gėda prisipažinti, kad pas mus apsileidimas kai kuriose srytyse... Ne paslaptis, kad mūsų gražiąją lytį liečia reali ir atvira tiesa, bereikalingi pasisnekuciacijai... O dalis moterų tikrai to siekia: kad gerą vyrus gavus, nereikės dirbti, bus laiko išsimiegoti, socialiai pasivalgyti, ir "pasneke-liuose" - užpildyti visą savo tuščią laiką. Tokiai sesei - dvasiniai lobiai svetimi... Ji virš minėtus dalykus atsiekus, dvasi-

siniai apmiršta, suletarguoja, beveik kaip žmogus žūsta sau, ir savo tautai. Daug yra ir tokių, kurios neva iš kuklumo - nusidūda mažai žina, apsnūdę, bet jų kalba - siekia daugiau virš to žinojimo. Jos nusimano kurios "Kamutės" skrybele brangesnė. Tokioms literatūra, apsisivietimas, visai neįdomu. Jei tik paėmė knygą ar laikraštį, tai tuo tas neįdomas snaudulys... Visas tokios moters "kultūrinis" šaltinis, tai kelias pas kaimynes, kur yvairiausių žinių be knygų ir belaikraščių.

Tad, kol mes pačios moterys nesuprasime ir nevertinsime savo pareigų bei kilnesnių tikslų kaip moterys ir motinos, kurių pašaukimas aukštas ir atsakingas; iš kurių laukia gerio tauta, višumėnė ir žmonija, tol nesitikėkim susilaukti savęs įvertinimo, nei šviesesnio, giedresnio rytojaus.

Taip. Gal mieloji sese, pasakysi, "lai tai dirba šviesuolės!

Ne mano ten vieta!"

Palauk, brangioji, klysti... Šviesuolė viena nieko nepadarys, jeigu jai į talką neateisi. O tu, sese, daug ką gali jai padėti, tik reikia gerų norų, širdingų troškimų ir geros valios.

Tad, į darbą visos, o darbo dirbą plati. Vietos visoms užteks. Darbų nestokuos. Tik turekime tiek jėgų. Gal turi draugę, kurią šis žurnalas ir jo mintys nepasiekia?... O juk tai vienintelis doros spaudos Kanados lietuvių kultūros švyturys, kurį turėtų remti visi dori žmonės.

Pasistek sese, kad tavo drauges lankytų šis leidinys. per jį mes save vis daugiau ir daugiau atrasim, pažinsim ir tobulėsime. Tai bus geriausias ir gražiausias kultūrinis įnašas į tavo namelius, į tavo sielą.

A. Rytmetytė.

KADA ATsirado GAILESTINGOSIOS SESERYS

Moterys sanitarės pirmą kartą pasirodė 1758 m., tada jos buvo priimtos tarnauti į anglų teritorinį laivą, kuris lydėjo anglų laivyną. Vėliau, karo ligoninėse vis daugiau ir daugiau buvo priimama moterų slaugių ir sanitarių. O Krymo karo metu, moterys sanitarės, jauėjo ir į frontą su anglų ir prancūzų kariuomene. Nuo tada, jos buvo

pramintos gailestingomis seserimis, nes jos ejo slaugyti sužeistųjų, ne dėl algos, bet iš gailestingumo.

Didžiojo karo metu, yvairių valstybių frontuose, lauko ir užfrontes ligoninėse, buvo apie 500,000 gailestingųjų seserų, ir per visą karo laiką jų žuvo per 80,000.

+ + +

Nepriklausoma Lietuva

MEILĖS POSMAI

V. J. B.

Mieloji!

Aš negaliu pasakyti Tau, kaip aš džiaugiuos tavo paprasto gyvenimo paveikslais. Žiogai gieda arti tavo lango, ir saulės spinduliai tvindo tavo kambarį. Paprastasis vysto kai kuriuos protus; kai kurie protai vysto paprastąjį. Tu matai poeziją visuose daigtuose... ir tu džiaugies... nori augti ir ples-tis! Siela, kuri yra gyva, negali senėti; ir aš žinau, kad kai tavo galva ims pilkuoti, sviesa vis dar žibės tavo akyse, Gerio klausimas skaidrės tavo voide. Šitaip, ir aš noriu gy-venti. Aš sveikinsiu mirtį smalsumu ir nuostabumu.

Tavo noras pažinti viską - yra šventas. Tu klausai apie "nuodėmę". Nėra tokio dalyko kaip nuodėmė. Yra tik, mano pa-žvalga, likimas. Mūsų keliai yra mums pažymėti mūsų igimtos charakteristikos. Man labiau patinka "nusidejoliai", ne kaip doringieji žmonės. Man patinka visi tie, kurie kentejo, puo-lė, klydo ir vel kolesi. Jie gyvena puikioj pažinimo atmosfe-roj, pergyvena tragediją, ir tuom kopia į rimtį ir tobulumą.

Man patinka visa, kas laukinis, nebailus. Tiktai senatvė viską ramina. Tu žinai, jutai ir pergyvenai šituos dalykus... Nekartą megai apsigobti laukiniais oro paukščiais, guleti viesulų gleby, ir skrysti į dykas padanges, šuliepsnoti sau-les ugny... Matai, aš esu amžinas romantikas.

Visa šita "beje" gimsta iš nieko, nes niekis visuomet yra kažko "beje"... Bet kai kartą legitimizuojam piktą, mes atsi-vaduojam nuo sunkios naštos. Tai pagonies panteizmo didybe: Epikuro-Spinozos didybe.

* * *

Brangi Meile!

Meile! Aš pasakysiu tau, kas yra mylėti. Tai iš žmogiškų minčių - statyti šventovę, kur viltis sėdės susimąsciusi, tār-si puikus karvelis; kur laikas atrodys jaunas, ir gyvenimas lyg dieviškas kūrinys. Mūsų skonis, pasitenkinimas, džiaugsmas,

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

noras glaudžiai susijungs, kad šitą palaimos šventovę pašven-
tinti.

Viršui nuogos žvaigždės žerį, liepsnoja grožy. Aplinkui, -
upeliai žydinčius pakraščius bučiuoja, ir jei yra dangus žemėje,
tuomet tas dangus tikrai yra meilės dangus.

Iš tiesų, šita yra meilė pastovi ir tikra. Tai nemirtingoji
garbė, kuri amžinai liepsnoja ir šviečia. Geriausia, skaisčiau-
sia dovana, kokią širdis kadaise pažino. Viso gyvenimo saldžiau-
sia saldybė! Ai, kas galėtų atsaukti aną vakarą, kai mes kvepa-
vome žydinčiam takely pirmuosius jaunus šventus pasižadėjimus!
Kada vasaros geles dreko nuo rasų, kai vejalis minkštai dvelko
ir dūsavo kalno viršūnėje; ir visas gyvenimas buvo didis
džiaugsmas ir ekstazė. Bet, dabar visa tai - liko vien atmintis.

* * *

Meilės Taure!

Aš rašau tau iš kilnios aukštybės, nors bastaus miškuos.
Šitą popietį, aš laikau šventu. Aš praleidžiu jį vienumoje...
nutolęs nuo žmonių... Čionai, Amžinojo šventovės, mano siela
meldžiasi - į Grožį.

Aš myliu gamtą. Ir kasmet toji meilė vis didėja, ir gilėja.
Ir visgi, aš norečiau pinigų. Taciau šios meilės, nepardučiau
už jokių pinigų. Pasakyk man, ar aš neklystu?... Aš noriu,
kad kas nors kitas - ne didi mirusieji - pasakytų man, ar aš
teisingas?... Ar aš - kas nors gyvenęs kune?...

Aplinkuma yra bejėgė žeminti mane. Mano šviesa pasakojanti
man apie tikrąs gyvenimo vertybes, dabar smarkiau ir pastoviau
liepsnoja. Aš amžinai tikiu į tyrą ir principinį grožį savo pa-
ties sielos, kuri yra man suteiktą, ir kurios likimas maža te-
priklauso nuo manęs. Laisva valia yra vaikams. Antgamtinės je-
gos visą laiką veda mus (gerus ir blogus). Mes esame nuogi...
lyg tos aukštyn kylancios kirmelaitės... Ar saulės taškelis turi
laisvos valios? Ne! Nedaugiau teturime ir mes. Kas gi mes esame?
Tiktai saulės taškeliai Amžinojo akies šviesoje.

Šiandien aš esu tvirtas ir stoviu vienu vienas, - tikriau pa-
žįstas pats save. Aš įjėgiu giliau išvelgti į savo vidų - sielą.
Naujas gyvenimas, naujos aviantiūros, nauji skausmai!

Didis Emerson, Thoreau, Whitman! Jūsų kilnios žinios sako:
"Būkite, patys sau žmonėmis, nors žmonės kaltų jus prie kryžiaus!
Skambinkite aiškiai mano ausyse. Atsistokite tvirtai ir nepaju-
dinamai ant teisingo pagrindo, būkite saulės ir šviesos teike-
jai!"

MŪSŲ KARIAI

Narsus ir drąsus lietuvis - visur ir visame. Jo protas platus, ir valia ryžtinga. Jei ką lietuvis pasiryž, jo valia išlaikys. Ši kartą pasiryžo lietuvis atsikovoti laisvę ir žmoniskumą. Ir, nežiurint, kad kai kurių liūdejo tėveliai, žmonos ar sesės, - jie iskele galvą už laisvę, ėmė ginklą į ranką, ir stojo į garbingą Anglijos kariuomenę. Juk Britanijos ir Sąjungininkių laimejimas, - tai ir mūsų lietuvių laimejimas.

Kanados Lietuvių Taryba, mylėdama ir gerbdama savo kari, šiuo kartu siūnia širdingiausius sveikinimus visiems už Britanijos ir Lietuvos laisvę kovojantiems, o su laiku, - Tarybą atlankys savo karius - ir su širdinga dovanele. Todėl, kreipiamės į visus Kanados lietuvius prašydami, kad atsiųstute "N.L." redakcijai visų į kariuomenę įstojusių karių vardus ir pavardes.

Tuo tarpu talpiname sąrašą mūsų mielių karių, kurių pavardes pavyko sužinoti.

KARIAI SAVANORIAI IŠ COTE ST. PAUL, MONTREAL.

Broliai: Juozas ir Antanas Starkauskai. Broliai: Vytautas ir Edvardas Levinskai. Broliai: Antanas ir Juozas Lubiai. Taipgi jų pusbrolis Antanas Lubys - Kazio Lubio sūnus.

KARIAI SAVANORIAI IŠ VILLE EMARD, MONTREAL.

Broliai: Antanas ir Jokūbas Lubiai, Fredas Šmittas; broliai: Viktoras ir Benas Rugieniai (Jono sūnūs), ir jų pusbrolis Antanas Rugienius - Prano Rugieniaus sūnus. Broliai: Alfonsas, Lorentas ir Jurgis Klisevičiai. Kazys Stankus, Pranas Monkevičius, Staslovas Žemaitis, ir jo pusbrolis Valentinas Kvietkauskas iš Rosemount, Montreal.

KARIAI IŠ COTE ST. PAUL, MONTREAL.

Albinas Levinskas, Juozas Anužis

KARIAI SAVANORIAI IŠ POINT ST. CHARLES

Pranas Vilimas, ir Kostas Kilikevičius.

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

KARYS SAVANORIS IŠ LEAMINGTON, ONTARIO.

Tai J. Kulinskis, kurs prieš 15 metų atvyko iš Lietuvos į Kanadą, narsus lietuvis patriotas, puikus jaunas karys. Jo motiną gyvena arti Leamington, Ontario.

KARIAI IŠ MONTREALO MIESTO CENTRO.

Albinas Mailus - leitenantas (savanoris). M. Mašnickas - savanoris. ONA RAUSCIŪTĖ - mergaitė savanorė. Kazys Jasiūnas, Antanas Sargūnas, Jonas Kalinauskas, Juozas Rūzgaitis, Alfonsas Paulauskas, Stasys Sabeckas, Stasys Milius, Jonas Telenis.

KARIAI IŠ ROSEMOUNT, MONTREAL.

Mykolas Milius, Petras Vaišvila, Juozas Akuckas, Stasys Raustis, Juozas Vaitkus, ir du broliai Benediktas ir Pranas Janušaičiai.

* * * * *

ATSIMINKIME SAVO JŪRININKUS

Kanados uostuose yra įtaisyti klubai, kuriuose visų jungtinių tautų jūrininkai gali apsistoti liuosu laiku, pasiskaityti savo kalboje laikraščių knygų ir magazinų. Tarpe tų jūrininkų atsiranda ir lietuvių, kurie pageidauja pasiskaityti šį bei tą savo gimtoje kalboje. O tokios literatūros klubuose kaip ir trūksta.

Mūsų Generalinis Konsulas G.L.P. Grant-Suttie, atsišaukia į visus Kanados lietuvius, prasydamas pasiųsti ten skaitymui tinkamos medžegos. Kai kurios knygos bus padėtos ir tuose laivuose, kur yra lietuvių. Už persiuntimą turės apmokėti patys aukotojai. Adresas yra tokis:

The Allied Merchant Seamen's Club,
Navy League of Canada, 41 Hollis St.,
Halifax, Nova Scotia, CANADA.

Tikimasi, kad Kanados lietuviai, ypač įvairios draugijos, kurios turi atliekamų knygų, žurnalų ar laikraščių, pasiųs lietuviams jūrininkams, kurie dažnai ilgais mėnesiais keliauja nematydami sausumos ir pasiilgę savosios knygos, ir savo kalbos.

* * * * *

Tavo darbo gerumas turi nepaprastai daug įtakos tavo charakterio gerumui. Jeigu tavo darbas menkos vertės, netrukus

sumenkės ir tavo charakteris, ir tavo idealai.

Swett Marden.

Nepriklausoma Lietuva

Toronto Lietuvių Raudonojo Kryžiaus Komitetas

Nors visos torontietės be išimties eina dirbti į dirbtuves, vienok jaučia sau už pereinimą paremti savo darbais Raudonąjį Kryžių, kuris taip didelę pagalbą teikia nukentėjusiems nuo karo.

Toronte susiorganizavo būrys moterų, pasivadino savo skyrių "DAINA", ir ši grupė kiek gali, tiek dirba Raudonojo Kryžiaus naudai.

Į grupę įeina šios moterys: V. Samulevičienė, O. Kuniutienė, Z. Stankienė, B. Kavoliūnienė, U. Grunskienė, L. Frenzeliene, G. Frenzelyte, A. Paulienė, Z. Užemeckienė, M. Jokūbyniene, J. Jokūbinaite, S. Bieliauskiene, O. Indrelienė, M. Jurkstienė, E. Sultonienė, H. Žarskaitė, ir S. Batkienė.

Iš šios grupės keletas moterų yra tik rėmėjos pinigine auka, o didžiūna eina kas trečiadienio vakarą Raudonojo Kryžiaus dirbtuvėn siūti. Uoliausiai ir daugiausia valandų yra išdirbusi V. Samulevičienė, visos kitos irgi lankosi kai tik sąlygos leidžia, bet žodžiu sakant vedėja Mrs. Craig - mūsų grupė yra begalo patenkinta, kuo mes džiaugėmės ir dirbame su malonumu.

Į šios lietuvių moterų grupės valdybą įeina sekančios moterys:

Pirmininkė O. Kuniutienė, išdininkė M. Jokūbyniene, ir sekretorė - S. Batkienė.

Lauksime ir daugiau moterų prie šios grupės prisidedant. Prisidėti galima visados, o darbas taip svarbus ir reikalingas. Todėl dirbkime kiek galėdamos, kol turime progą dirbti. Juk mes daug laimingesni dirbdami ir teikdami pagalbą kitiems, negu patiems tokia pagalba būtų reikalinga.

S. Batkienė.

+ + + + +
+

Montreal, 1942, balandis - gegužės mėn.

Montreale Kristai

Veda - Petrutė

Kanados Lietuvių Tarybos Raudonojo Kryžiaus Moterų Sekcija, surengė 26 d. balandžio parapijos svetainėje įskilmingą vakarienę, kuri pasisekė visais atžvilgiais, o pelnas paskirta Raudonojo Kryžiaus naudai.

Darbscijosios rengėjos skaniai paruošė valgius, o publika skaitlingu dalyvavimu ir duosniomis aukomis gausiai paremė.

Vakarieneje dalyvavo keletas Raudonojo Kryžiaus atstovių, kurių tarpe buvo atsilankiusi R.K. De Lorimier skyriaus pirmininke mrs. Prevost. Taipgi dalyvavo parapijos klebonas kun. J. Bobinas, ir daug kitų žymių asmenų. Jų tarpe dalyvavo ir žymus amerikietis visuomeninkas Amalgametų unijos atstovas p. J. Jankauskas.

Vakarienes metu pasakyta keletas reikšmingų kalbų. Sekcijos pirm. p. Juskevičienė pasake įžanginę kalbą ir pakvietė mrs. Prevost kalbėti, kuri prancūzų kalboje išreiškė Moterų sekcijai ir visiems dalyviams dekingumo ir simpatijos už paramą R. Kryžiui.

Jos kalbą persakė lietuviškai kun. J. Bobinas ir pagyrė lietuvių už skaitlingą atsilankymą ir paremimą gailėstingų darbų.

Pagrindinę ir puikią kalbą pasake p. Jankauskas, nušviesdamas R. Kryžiaus reiksmę šio

žiauraus karo metu, ragindamas ir toliau nenuilstamai darbuotis dėl visos žmonijos vargų palengvinimo.

Meninę dalį išpildė jaunos mergaitės. Kolonijos žymioji artistė Rutelė Kilimonytė - išpildė keletą puikių numerių: pasoko, padainavo ir padeklamavo apie pavergtos Lietuvos vargus.

J. Lukosiūtė puikiai paškambino pijanu, p-lė Vaupsaitė labai gražiai padainavo solo. Kilimonytei ir Vaupsaitėi - akomponavo pijanu E. Jokubauskaitė. Pagaliau vargoninkui K. Žiziūnui akomponuojant - sesutės Žiziūnaitės, Mikalauskaitė ir B. Aruzaitė, gražiai sudainavo kvartetą.

Šių jaunųjų mergaičių gražiai užpildyta programa, publika nepaprastai patenkinota. Džiugu ir sveikintina, kad vis daugiau jaunuolių lavinasi meno srityje, iš kurių tikimasi susilaukti ateityje žymių asmenybių! Garbė tiems tėvams, kurie stengiasi savo vaikų talentus ugdyti.

Šioje Raudonojo Kryžiaus naidai vakarieneje surinkta aukų skaičiai:

P. Bakanas aukojo \$5.00, M. Vaišnora \$4.00, O. Karpavičienė \$3.00, Kun. J. Bobinas \$2.00, ir M. Pakulienė \$1.25.

Po vieną dolerį aukėjo šie asmenys: A. Stankienė, M. Andriulionienė, E. Girdauskienė, P. Liukaitienė, M. Liukaitytė, E. Vaupsienė, p. Narkeliūnienė, M. Leknickienė, M. Rugenienė, M. Vilimienė, p. Linauskiene, p. Kilimonienė, A. Žvingilaitė, p. Čelkienė, M. Žemaitienė, M. Lukošius, J. Vasiliauskas, L. Gužas, A. Venckus, J. Jotkus, K. Žižiūnas, J. Leknickaitė, J. Jankauskas, J. Alenskiene, K. Ivaškevičius, O. Kuprevičienė, A. Vaskelis, M. Vaisnora, M. Arlauskaitė, W. Mitchell, V. Grigana-vičius, M. Morkūnienė, p. Tamkevičius, P. Juskevičienė, p. Ramanauskienė, S. Pundziuvienė, p. Paulauskas, p. Simijonas, F. Dubauskas, U. Sulmistriene, M. Janulaitytė, p. Talalaitytė, ir J. Leskevičius.

Smulkiais suaukota: \$14.58.
Viso surinkta aukų: \$71.83.

Šioje vakarieneje, buvo i-teikta ir 16 Vasario proga surinktos aukos, kurias suaukėjo šie asmenys:

Po vieną dolerį: S. Laškauskas, K. Grabauskas, M. Ivaškevičienė, M. Žinaitienė, J. Kilimonis, M. Mickuvienė, V. Ragulis, J. Leknickas, M. Aukštaite, F. Dubauskas, J. Duncikas, A. Navie-kas, S. Žemaitis, S. Žižiūnas, D. Narkeliūnas, K. Ivaškevičius, M. Morkis, O. Vilkaitienė.

Smulkiais surinkta \$16.60.
Viso surinkta: \$34.60.

Vakariene davė pelno \$73.54.
Išviso sukelta ir i-teikta Raudonajam Kryžiui; \$210.47.

* * *

Per šį Raudonojo Kryžiaus pokylių darbavosi valgių gaminyje ir prie stalų šie asmenys: E. Vaupsienė, M. Ivaškevičienė, p. Mocke-vičienė, M. Vilimienė (iš Ville Em.)

E. Lukošienė, S. Žižiūnienė, J. Milienė, J. Leknickaitė, p. Liukaitienė, M. Vosyliūtė, p. Kilimonienė, B. Praspalauskaitė, J. Paznokaitienė, A. Vosyliūtė, M. Vilimienė (iš Rosemount), K. Ivaškevičius, A. Navickas, M. Vaisnora, M. Lukošius, ir J. Kilimonis.

Vakarienei produktais aukėjo šie asmenys: E. Vaupsienė, M. Šalkauskienė, K. Jokūbauskienė, p. Ramanauskienė, A. Stankuvienė, K. Linauskiene, J. Milienė, p. Mockevičienė, E. Lukošienė, P. Juskevičienė, M. Mickuvienė, S. Žižiūnienė, J. Paznokaitienė, M. Vilimienė (iš V.E.), B. Praspalauskaitė, ir M. Ivaškevičienė.

* * *

FLIN FLON LIETUVIAI, labai gražiai pasizymėjo atsiųsdami "Nepriklausomos Lietuvos" žurnalui gražią auką \$15.00. Aukavo šie asmenys:

Jonas Radvilas \$4.00, Jonas Baltramiejūnas \$3.00, K. Urbonas \$3.00, Jokūbas Urbonas \$5.00.

Kanados Liet. Tarybos centras ir "N.L." žurnalo vadovybė, nuoširdžiausiai dėkojamę broliams Flinfloniečiams už tokią stiprią paramą, ir moralį padrąsinimą.

* * *

9 d. gegužės, parapijos svetainėje buvo suruosta seimyninis poūvis parapijos choro ir bažnyčios komiteto. Vakariene finansavo bažnyčios komitetas.

* * *

14 dieną gegužės, p. E. Bandžiūte išvažiavo į Suv. Valstijas - į savo syogerio sesers Paulinos Burokaites vestuves.

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" ŽURNALO NAUDAI SURUOSTAS BANKETAS.

3 d. gegužės Ville La Salle lietuviai vietinėj Citizem Club svetainėj surengė saunų banketą - nepaprastą vakarienę "Nepriklausomos Lietuvos" naudai.

Šis parengimas pasisekė geriau, negu buvo tikėtasi, nes publikos tiek prisirinko, kad nebuvo galima vienu kartu visus prie stalų susodinti.

I šį pobuvį buvo atsilankę ir vietinis klebonas.

Vakaro vyriausiu vedėju buvo išrinktas gerb. J. Jankauskas, kurs teikė pokyliui daug judrumo ir idomumo.

Visiems skaniai pasistiprinus, pasakyta eile kalbų. Kalbėjo šie kalbėtojai: J. Jankauskas, centro Tarybos pirmininkas A. Navickas, žurnalo redaktorė Marija Aukštaite, Sv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas Kun. J. Bobinas, p. J. Leknickas, S. Pundziuvienė, M. Leknickienė, P. Vizbarienė, Jonas Yla, M. Vaišnora ir kiti.

Vakarienes metu, linotipui išigyti - pradėta vesti serų kompanija. Po \$50.00 serams suėjo šie asmenys:

O. Mickuviene, P. Jakubka, M. Vaišnora, J. Duncikas, J. Leknickas, A. Navickas, L. Gudas, ir Alfonsas Pundzius. Tokiu būdu minėti asmenys linotipo fondui - sukėlė \$400.00., tai tikrai graži pradžia!

Taipgi sukelta graži suma žurnalui aukų. F. Dubauskas aukojo \$10.00, po penkis dolerius aukojo šie asmenys: P. Bakanas, Dom. Yla, Jonas Yla, L. Gudas, J. Kilimonis ir p. Zabiela.

Po \$3.00 aukojo O. Vilimienė (iš Ville Emard), J. Januska, p. Kinderis, ir p. Mickus.

Po \$2.00 aukojo: P. Bagužis, D. Lenkunas, ir J. Staniulis.

Po \$1.00 aukojo: p. Bandza, p. Karpavičienė, p. Tamkevičius, J. Duncikas, M. Aukštaite, J. Leknickas, P. Petkus, P. Vitas, J. Valašinas, Ig. Sirevičius, M. Lukošius, A. Pundzius, A. Navickas, P. Petronis, ir V. Škuda. (viso \$79.00.) Smulkesniais surinkta \$5.15. Išviso \$84.15.

Taipgi buvo paaukota išlošimui du dalykėliai: kavai setas aukotas p. Vizbarienės, ir stiklinis indas dėl virimo kurį paaukojo verdunietė ponja Budrikienė. Šios dovanos sukėlė aukų \$9.00. Banketo vakariene davė pelno \$51.74. Išviso aukomis, šerais, loterija ir vakarienes pelnas, sukėlė: \$544.89.

Darbštus Vilasaliečiai ne tik darbavosi šio pokylio surengimui, bet ir savais produktais daug prisidėjo. O. Matulienė ir M. Leknickienė - iškepe po 3 puikius tortus, M. Škudienė, M. Duncikienė ir p. Zabieliene - iškepe skanias "ausutes", O. Pakstienė - iškepe labai skanią lietuvišką duonutę.

Kitus valgius gamino šios šeimininkės: Z. Vilimienė, M. Škudienė, M. Duncikienė, M. Leknickienė. Tikiėtus pardavinėjo p. Navikevičius ir Leonas Guėdas, prie baro dirbo ir šeimininkams pagelbėjo p. Zabiela, J. Leknickas, Duncikas, Škuda, o p. Kilimonis savo karu - viską suvežiojo.

Prie stalų darbavosi: A. Karpavičiūtė, R. Guzevičiūtė, J. Leknickaitė, K. Jasutienė, O. Pakstienė, V. Baltakienė,

O matulienė, M. Duncikienė, M. M. Skudienė, ir p. Zabieliene.

Garbe Villasašaliečiams, kurie palyginamai nėra skaitlinga lietuvių kolonija, tačiau nebodami vargo ir darbo, tą puikų pokylį surengė! Kreditas priklausė ir banketo vedėjui p. J. Jankauskui, kuris paskatino dalyvius labiau susirūpinti vieninteliu Kanados lietuvių kultūriniu svyturiu - "Nepriklausoma Lietuva".

Širdingai ačiū visiems, kurie darbu, aukomis, bei savo dalyvavimu - prisidėjo prie mūsų žurnalo paramos.

* * *

P. Kuprevičiai, spaudos mylotojai ir visuomeninkai, taigi ilgamečiai Marijos Aukštaitės kaimynai, persikele gyventi į savo nuosavą rezidenciją Ville La Salle kolonijon, kur Dieve palaimink jų namus, jų šeimą, jų gyvenimą. Senieji kaimynai, dažnai Jūsų pasiilgsime, bet ten, Jūsų azuolų pauksmenis - dažnai mūsų mintys paklaidžios, atlan-kys...

* * *

19 dieną balandžio Vytauto klubo svetainėje, buvo surengta Raudonojo Kryžiaus naudai dainų koncertas. Dainavo klubo ir parapijos chorai, buvo solo ir duetų; abu chorai puikiai sudainavo po keletą dainų.

Šį kartą parapijos choras ne tik gražiai padainavo, bet ir gražiai atrode, nes buvo jau uniformuotas. Dalyvavo skaitlinga publika - liko ir gražaus pelno. Su aukomis išviso sukelta: \$70.00.

Tai vis lietuvių kilnus žygiai ir artimo meilės pasireiskimas!

* * *

25 dieną balandžio, Vytauto klubo "Aido" choras svetintaučių svetainėje turėjo surengę šeimynišką vakarienę ir šokių.

Tai buvo drauge ir išleis-tuvės vienos iš pirmųjų choris-čių - p. M. Raciene, kuriai choras įteikė gražią dovanėlę.

P. M. Raciene 26 d. balandžio, išvyko į Torontą nuolatiniam apsigyvenimui. Linkime jai laimes ir pasisekimo.

* * *

Mokytojas Petras Vaupšas, per Velykų šventes, susiziedavo su p-le Liukaityte. Linkime visapusiško džiaugsmo ir laimes.

* * *

Suklestėjus gamtoje pavasario gyvybei, negailėstinga mirtis nuskyne vieną mūsų tautos žiedą jauną 29 metų lietuvių a. a. Juozą Kaminską. Per porą mėnesių sunkiai sirgęs širdies liga, atsisėkyre su šiuo pasauliu ld. gegužės. Velionis Juozas buvo palikęs jaunas našlaitis be tėvų globos, todėl įvairus vargai ir rūpesčiai, be to ir sunkus darbas, peranksti pakirto jo gyvybes siūlą.

A.A. velionis Juozas gimęs ir augęs Montreale, tik paskutinius keletą metų - gyveno Three Rivers mieste, kur dirbo biznyje.

Velionis buvo pašarvotas pas artimiausių jo draugų tėvelius p. Žemaičius, ir 5 d. gegužės su bažnytine apeigomis iskilmingai palaidotas šale savo tėvelių.

Karstas skendejo gyvų gelių vainikuose nuo giminių, artimųjų ir draugų.

Tebuna jam lengva gimtoji žemelė!

* * *

LAIŠKAI

Didž. Gerb. p. Aukštaite:

Dar keli metai tam atgal, Kanados lietuviai turėjo pasitenkinti savo skyrium vieno ar kito J.V.A. lietuvių laikraštyje, taip sakant, buvo kampininkais.

O dabar, atrodo, daug sunkesniais laikais tapo pilnais gaspadoriais nuosavo žurnalo. Lai tai buna litografuotas, o visgi savo, ir visi Kanados lietuviai turetų rūpintis, kad jį išlaikyti.

Kokią didelę reikšmę jis turi, parodo jau vien tik faktas, kad savo žurnalo pasirodymas suteikė Kanados lietuviams ikvėpimą ir iš jų gavote bendradarbių - rašytojų ir net poetų.

Džiaugiuos, ir sveikinu Tamsą redaktoriaus pareigose. Dirbdami malonų Jūsų širdžiai darbą, rasite ir Jūs pasitenkinimo.

Geriausią linkeįmų,

Jūsų,

Jonas Budrys

Generalinis Konsulas

New York.

Brangioji,

Teikitės priimti dėkingumo žodį už toki gražų, vertingą ir idomų "N.L." Velykinį leidinį. Man jis labai patiko, dabar su nekantrumu lauksiu pasirodant trečiojo.

Su gražiausiais linkeįjmais,

Jūsų,

A. Rytmetytė.

Montreal, Que.

Didžiai Gerbiamoji,

Dėkoju už atsiuntimą Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo žurnalo "Nepriklausoma Lietuva".

Šią progą, noriu pasveikinti su nuosirdžiausiais linkeįjmais, trokštu, kad šis žurnalas išaugtų ir užimtų čia "ŽIDINIO" vietą.

Pridėdu čekutį vertės \$5.00, prenumeratai.

Prasau priimti mano gilią pagarbą pareiškimą.

Tarnas Kristujė,

Kun. P.M. Juras.

Lawrence Mass.

Gerbiamoji Ponia:

Jau gavau du numerius "Nepriklausoma Lietuva" žurnalo. Tai tikrai puikiai redaguojamas ir turiningas žurnaliukas. Žinau, kad tai didelė dalim Tamstos darbo vaisius. Kreditas priklauso ir p. Jonui Ylai, už taip sumaniai parašytas "Mūsų Pastabos".

Sveikinu taip gražiai pradėtą darbą, ir linkiu, kad "Nepriklausoma Lietuva" augtų ir tvirtėtų.

Su geriausiais linkeįjmais,

A. Simutis.

New York, N.Y.

Gerbiamoji Redakcija,

Gavau jau antrą "Nepriklausoma Lietuva" žurnalą. Su dideliu džiaugsmu jį perskaitau.

Tenka su daugeliu lietuvių

pasikalbėti, visi ir aš džiaugiamės tokiu žurnalu užgimusi, ramybės ir kultūros neseju.

Taipgi, raginu Jus broliai kanadiečiai, kurių gyslose dar teka tikras lietuviškas kraujas, o krūtineje dega Tėvynės ir savų jų meilė, - prenumeruokite "Nepriklausomą Lietuvą", tada atliksite kulturingą darbą.

Lai nebuna nei vieno Kanados lietuvio, kurio namus nelankytų šis mūsų visų kultūros nesejas.

Tik nebyliai gali užtyletėti nepasveikinę Jūsų siam garbingam darbe.

Tad sveikinu su geriausiais linkejimais Jūsų kilniuose žygiuose.

Elegijus Narušis.

Toronto, Ont.

Gerbiamoji Redaktore:

"Nepriklausomos Lietuvos" nebuvo matęs jau daug menesių. Šiandien pripuolamai į rankas pateko kovo numeris. Daug atmainų įvykę, ir vis gerojon pusen. Žurnalas idomus. Tik gaila, kad turite tenkintis mimeografu. Ar gi kanadiečiai negali daugiau pasispausti, truputį daugiau pinigų sukelti, ir savo organą spaustuveje išleisti.

Kanados dorieji lietuviai juk kito savo laikraščio neturi. Lienkiu Jums pasisekimo.

Jus gerbiąs -

Juozas Poška.

Chicago, Ill.

Gerbiamoji Redaktore!

"Nepriklausomos Lietuvos" vasario ir kovo leidinys, harmonizuojasi savo antraste. Gražus ir viliojantis turinys. Tai puikus laidas. Jis gabiai ir sklandžiai parasyti straipsniai bei eilės, turi aukšto ir kilnaus siekimo. Jie nesiekia tuščiu noru suidominti laikraštinius skaitytojus, bet nori įjėginti juos protauti ir jausti.

Šio žurnalo skaitytojas turi protauti ir jausti, ir turi noretį protauti ir jausti. Protaudamas ir jausdamas jis išmoks, didžiai pagerbti kas kilnu ir dora, įvertins Jūsų pasišventimą ir triūsą. Tuo labiau, kad šio žurnalo rašiniai daugiau priklauso sielos ir širdies sferai, kaip tyro intelekto sferai.

Literatiniu atžvilgiu, šis laidas pagirtinas. Žurnalas sveikintinas kaip priedas šių dienų literatūrai. Linkiu jam gyvuoti ilgą amžių. Tikiu, kad jo tipografinis (mimeografinis) trūkumas su laiku patobulės.

Šio literatinių kūdikėlių svoris ir ūgis milžiniškas. Iš pat širdies gelmių - linkiu jam gražiai pletotis, tobuleti, ir skirtu laiku išaugti į didžiau. šią literatūros milžiną, kad galėtų priderančiai atsiųginti savo garbingiems gimdytojams.

Tegu Jūsų žurnalas buna žibintas iš tamsos į šviesą; iš nežinios ir prietarų, į gyvenimą ir susipratimą.

Jūsų,

V.J.B.

Brooklyn, N.Y.

* * *

* * *

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

PROF. A. VAIČIULAIČIUI: Širdingai ačiū už raštus. Juos su giliu įvertinimu sunaudojome, ir laukiame daugiau.

FILOSOFUI V. J. BUDRIKUI: Jūsų filosofinių raštų vainikai, yra tikra puošmena mūsų kukliam žurnalui. Ačiū. Nepamirškite mus ir toliau.

K. J. PRUNSKIUI: Jūsų raštai labai visiems patiko. Prašome rašyti.

VYT. ŠIRVYDUI: Jūsų plunksna turi gilią reikšmę politinėj plotmėj, laukiame Jūsų raštų.

DŽŪKEI: Jūsų raštai malonūs, žadina sielą tėvynės meilei, rašykite, laukiame.

P. JOKŪBYNUI: Jūsų straipsnis "Lietuva Pavojui", inežė daug gero į mūsų politikos akvoračius. Panašiais klausimais prašome ir toliau rašinėti.

A. RYTMETYTEI: Sesut, turi talentą, išdirbk... Jūsų gemančios eilės turi gilią mintį. Rašykite.

Ž. DOMUI: Broli, labai gaila, kad Tamsta savo raštus nesiuntė tiesiog redakcijai, juos gavome per kitų rankas labai suveluotai. Rašykite, laukiame.

KANADOS POVILUI: Jūsų raštai gyvi ir pilni energijos, prašome rašyti.

O. INDRELIENEI: Pasiilgome Jūsų puikių minčių, atlankykite mus, skaitytojai nuolat apie Jus teiraujasi.

ST. BATKIENEI: O, kur gi dingę tos puikios eilės, ką taip gražiai skambejo?...

M. IVAŠKEVIČIENEI: savo poezija lankykite mus, laukiame.

NEMUNO BANGAI: Rašykite, neleiskite talentigai plunksnai sunykti. Žinokime, kad 90% darbo, o jau tik paskui talentas.

SALOMEJAI PUNDZIUVIENEI: Nuosirdžiausiai dėkojame už raštus, moralę ir materialę paramą, Jūsų gabi plunksna - visuomet laukiama.

TORONTIEČIAMS: Visiems prisiuntusiems medžiagą į "Toronto Dienas", labai dėkojame. Išsijudinkite, ir toliau rašinėkite.

VISIEMS RĖMĖJAMS: Visiems tiems, kurie prisiuntė redakcijai laiškus ir piniginę paramą - nuosirdžiausiai dėkojame.

REDAKCIJA.